

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΗΜΟΥ ΚΥΘΗΡΩΝ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ (ΕΚΜΕ)
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ LA TROBE ΜΕΛΒΟΥΡΝΗΣ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

*Κυθηραϊκή Μετανάστευση: Ιστορική Διασπορά
και Σύγχρονες Πληθυσμιακές Μετακινήσεις*

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Κύθηρα, 16 - 19 Σεπτεμβρίου 2004
Κυθηραϊκός Σύνδεσμος – Χώρα Κυθήρων

ΧΟΡΗΓΟΙ

Τα μέλη της Οργανωτικής Επιτροπής
εκφράζουν τις ευχαριστίες τους σε όλους
τους φορείς και τα πρόσωπα που ενίσχυσαν
οικονομικά το Συνέδριο

Δήμος Κυθήρων

**Εθνικό Κέντρο Ελληνικών Μελετών και Έρευνας
Πανεπιστημίου La Trobe Μελβούρνης της Αυστραλίας**

Εργαστήριο Κοινωνικών Επιστημών Παιδαγωγικού

Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης

Πανεπιστημίου Αθηνών

Τριφύλλειο Ίδρυμα

Υπουργείο Πολιτισμού

Κληροδότημα Νικολάου Αρώνη

Εγχώριος Περιουσία Κυθήρων

Κυθηραϊκός Σύνδεσμος (Χώρα Κυθήρων)

Εκδόσεις «Ατραπός»

Σχεδιασμός εξωφύλλου - αφίσας: **Λίτσα Κουνέλη**

Επιμέλεια προγράμματος: **Λίτσα Κουνέλη, Ελένη Γ. Λεοντοίνη**

Μετάφραση στην αγγλική: **Ελένη Γ. Λεοντοίνη**

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΝΤΥΠΟΥ: COSMOSWARE, ΑΓ. ΙΩΑΝΝΟΥ 53, ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15342,
ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210 601 3922, FAX: 210 600 1642, e-mail: cosmosware@ath.forthnet.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ*

Διοργανωτές Συνεδρίου	4
Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Δήμου Κυθήρων	4
Εργαστήριο Κοινωνικών Επιστημών Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αθηνών	4
Εθνικό Κέντρο Ελληνικών Μελετών και Έρευνας (ΕΚΕΜΕ) Πανεπιστημίου La Trobe Μελβούρνης της Αυστραλίας	6
Οργανωτική Επιτροπή – Γραμματεία Συνεδρίου	8
Θεματικοί άξονες Συνεδρίου	11
Πρόγραμμα Εργασιών Συνεδρίου	12
Βιογραφικά σημειώματα εισηγητών - Περιλήψεις εισηγήσεων	18
Δήμος Κυθήρων	44
Δημοτικό Συμβούλιο	44
Επιστημονικές δραστηριότητες Ελεύθερου Ανοικτού Πανεπιστημίου Δήμου Κυθήρων	45
Κατάλογος συνέδρων	100

CONTENTS

Conference Organisers	56
Open University of the Municipality of Kythera	56
Social Studies Research Centre, Department of Education, University of Athens, Greece	56
National Centre for Hellenic Studies and Research (NCHSR), La Trobe University, Melbourne, Australia	58
Conference Organising Committee – Conference Secretariat	62
Sections of the Conference	65
Conference Proceedings Programme	66
Speakers' Curricula Vitae and Paper Abstracts	72
Municipality of Kythera	92
Council of the Municipality of Kythera	92
Academic Activities of the Open University of the Municipality of Kythera	93
List of participants	100

* Παραθέτουμε το πρόγραμμα του Συνεδρίου σε διγλώσση μορφή. Ο αναγνώστης, εκτός από τον κατάλογο των συνέδρων που παρατίθεται στο τέλος του φυλλαδίου του προγράμματος, βρίσκει τα απαραίτητα στοιχεία σε δύο ενότητες στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα.

The Conference Programme is given in both Greek and English.

ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Ι. ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΗΜΟΥ ΚΥΘΗΡΩΝ

Το Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο του Δήμου Κυθήρων είναι θεσμός που δημιουργήθηκε το έτος 1999 από το Δήμο Κυθήρων. Το στελεχώνουν πανεπιστημιακοί καθηγητές καθώς και κυθήριοι επιστήμονες και πνευματικοί άνθρωποι που διαμένουν μόνιμα στο νησί. Φιλοδοξεί, με τις επιστημονικές και άλλες πολιτιστικές δραστηριότητες που διοργανώνει, να συμβάλει στη στήριξη και στην ανάδειξη της εγγενούς κοινωνικής και πνευματικής υποδομής του νησιού. Στους στόχους του περιλαμβάνει την ανάπτυξη σημαντικής συνεδριακής δραστηριότητας που επικεντρώνεται σε θέματα ιστορίας και πολιτισμού των Κυθήρων καθώς και σε ζητήματα και προβλήματα που αφορούν στη σύγχρονη κυθηραϊκή ζωή, στην ευρύτερη ελληνική κοινωνία και στη διεθνή κοινότητα.

Με δημόσιες διαλέξεις από επιλεγμένους επιστήμονες, με επιστημονικές ημερίδες, καλλιτεχνικές εκθέσεις και άλλες πνευματικές εκδηλώσεις ο Δήμος Κυθήρων στοχεύει στη διακίνηση της κοινωνικής γνώσης και στην πρόκληση γόνιμων συζητήσεων με τους δημότες του καθώς και με τους Κυθηρίους των παροικιών του εσωτερικού και του εξωτερικού. Επιδιώκει να αναδείξει, σε μια εποχή ταχύτατων και σημαντικών αλλαγών, ζητήματα και όψεις της σύγχρονης πολιτικής, πνευματικής, κοινωνικής και καθημερινής ζωής, όπως η εκπαίδευση των νέων, ο πολιτισμός, η ιατρική παιδεία, η οικονομική ανάπτυξη και η ορθολογική διαχείριση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος των Κυθήρων.

Η ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία με βιώσιμες βάσεις του Πολιτιστικού Κέντρου του Δήμου Κυθήρων, που προγραμματίζεται να περιλαμβάνει Δημοτικό Ιστορικό Αρχείο, Δημοτική Βιβλιοθήκη, Δημοτική Πινακοθήκη, Δημοτικό Ωδείο, Μουσείο Ιστορίας της Εκπαίδευσης και Λαογραφικό Μουσείο, εντάσσεται στις προτεραιότητες του Ελεύθερου Ανοικτού Πανεπιστημίου του Δήμου Κυθήρων (βλ. αναλυτικά στις σελ. 45-51 του προγράμματος τις επιστημονικές δραστηριότητες που αυτό έχει αναπτύξει μέχρι σήμερα).

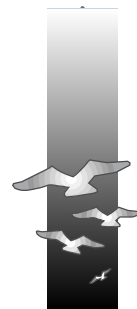
Αθανασία Γλυκοφρύδη - Λεοντσίνη

*Καθηγήτρια Φιλοσοφίας Πανεπιστημίου Αθηνών,
Πρόεδρος Ελεύθερου Ανοικτού Πανεπιστημίου Δήμου Κυθήρων*

ΙΙ. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Το Εργαστήριο Κοινωνικών Επιστημών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών προωθεί την έρευνα και μελέτη της Ιστορίας, της Λαογραφίας, της Κοινω-

νιολογίας και των Πολιτικών Επιστημών, προκειμένου να υπηρετούνται οι πρακτικές ανάγκες εφαρμογής και υλοποίησης της αντίστοιχης θεωρητικής γνώσης και η συμπλήρωση της εκπαίδευσης των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών, όπως απαιτούν οι ανάγκες του σύγχρονου εκπαιδευτικού, αποφοίτου του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης ή κατόχου διπλώματος εξειδίκευσης. Ειδικότερα, το Εργαστήριο στοχεύει στην αξιοποίηση της επιτόπιας έρευνας και μελέτης του ιστορικού και αρχαιολογικού υλικού, στην ανάδειξη της γενικής, τοπικής και προφορικής ιστορίας και στην ερευνητική ενασχόληση με τα προβλήματα της σύγχρονης κοινωνίας.

Η εισαγωγή νέων μαθημάτων στο πρόγραμμα σπουδών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όπως η τοπική ιστορία, η περιβαλλοντική εκπαίδευση και αγωγή καθώς και η πολιτική οικονομία, επιβάλλει την παροχή όχι μόνο εξειδικευμένης αντίστοιχης γνώσης στους φοιτητές του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης αλλά και κατάλληλης πρακτικής εμπειρίας και άσκησης στη διδασκαλία και την έρευνα, αφού στη βάση αυτή της λειτουργίας του Εργαστηρίου τα συγκεκριμένα μαθήματα αποκτούν ταυτόχρονα ένα θεωρητικό και ένα πρακτικό, εφαρμοσμένο χαρακτήρα.

Το Εργαστήριο και οι δραστηριότητές του συνδέονται ήδη με αντίστοιχα εργαστήρια άλλων πανεπιστημιακών τμημάτων και με κέντρα έρευνας που υπάρχουν σε ελληνικά και ξένα ΑΕΙ ή άλλους ερευνητικούς και επιστημονικούς οργανισμούς και φορείς, με τους οποίους ήδη υπάρχει συνεργασία για την ανάπτυξη κοινών προγραμμάτων και δικτύων επικοινωνίας.

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων που επιτελεί το Εργαστήριο εντάσσεται και η συμμετοχή του στη διοργάνωση δύο επιστημονικών συνεδρίων:

1. Διοργάνωση επιστημονικού συμποσίου με θεματική «Επιστημονική έρευνα στα Κύθηρα» (19-21/9/2003), σε συνεργασία με το Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Δήμου Κυθήρων. Επιστημονικός υπεύθυνος ο Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής του Συμποσίου Καθηγητής κ. Γεώργιος Ν. Λεοντσίνης, Διευθυντής του Εργαστηρίου.

2. Διοργάνωση διεθνούς συνεδρίου στα Κύθηρα (16-19/9/2004) με θεματική «Κυθηραϊκή μετανάστευση: Ιστορική διασπορά και σύγχρονες πληθυσμιακές μετακινήσεις», σε συνεργασία με το Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Δήμου Κυθήρων και το Εθνικό Κέντρο Ελληνικών Μελετών και Έρευνας (Ε.Κ.Ε.Μ.Ε.) του Πανεπιστημίου La Trobe Μελβούρνης της Αυστραλίας. Επιστημονικός υπεύθυνος ο Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής του Συνεδρίου Καθηγητής κ. Γεώργιος Ν. Λεοντσίνης, Διευθυντής του Εργαστηρίου.

Γεώργιος Ν. Λεοντσίνης

Καθηγητής Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας και Διδακτικής της Ιστορίας

Πανεπιστημίου Αθηνών,

Διευθυντής του Εργαστηρίου Κοινωνικών Επιστημών

Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης

Πανεπιστημίου Αθηνών

III. ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ (Ε.Κ.Ε.Μ.Ε.) ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ LA TROBE ΜΕΛΒΟΥΡΝΗΣ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

Το ΕΚΕΜΕ ιδρύθηκε το 1997 στο κρατικό Πανεπιστήμιο La Trobe της Μελβούρνης, ύστερα από γενναιόδωρη επιχορήγηση του μαικήνα Ζήση Δαρδάλη και την έμπρακτη συναντίληψη του Ελληνιστή Πρύτανη, Καθηγητή Michael John Osborne. Αποτελείται από ένα campus με επτά κτήρια, θησαυρίσματα αρχιτεκτονικής, σε έκταση 25 στρεμμάτων με κήπους και πάρκα. Τα κτήρια αυτά εκχωρήθηκαν νομικώς για 200 χρόνια στο ΕΚΕΜΕ, μέχρι το Δεκέμβριο του 2004. Στόχοι της ίδρυσής του υπήρξαν η σπουδή και μελέτη της Ελληνικής Διασποράς, η δημιουργία γνώσης σε θέματα μετανάστευσης, γλώσσας, πολιτισμού και κοινωνικό - οικονομικής παρουσίας των Ελλήνων και Κυπρίων της Διασποράς και η διάδοση του ελληνικού πολιτισμού και της παιδείας στην Αυστραλία και στον ευρύτερο χώρο της Αυστραλασίας.

Το ΕΚΕΜΕ διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο στο οποίο προεδρεύει ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου. Μέλη του είναι έξι πανεπιστημιακοί, τρεις αντιπρόσωποι της Ομογένειας και οι εθνικοί αντιπρόσωποι της Ελλάδας και της Κύπρου. Σημαντική είναι η συμβολή του Συμβουλίου Κηδεμόνων με ιδρυτικό πρόεδρο τον ευεργέτη Δρ. Ζήση Δαρδάλη και της Εταιρείας Ελληνικών Σπουδών και Έρευνας, που ιδρύθηκε το 2003 για να αποτελέσει τη νομική ασπίδα του ΕΚΕΜΕ. Ιδρυτικός Διευθυντής και Καθηγητής του ΕΚΕΜΕ διορίστηκε ο Δρ. Αναστάσιος Μ. Τάμης, ειδικός σε θέματα ελληνικής γλώσσας και ιστορίας του διηπειρωτικού Ελληνισμού.

Επιστημονικοί πυλώνες του ΕΚΕΜΕ είναι το Ινστιτούτο Κυπριακών Μελετών, το Ινστιτούτο Ποντιακών και λοιπών Μικρασιατικών Μελετών, το Ινστιτούτο Μακεδονικών Μελετών, το Αρχαιακό Κέντρο Ψηφιογράφησης της Ελληνικής Διασποράς. Το ΕΚΕΜΕ στεγάζει την Ελληνική και τη Βαλκανική Βιβλιοθήκη, το Μουσείο της Ελληνικής Μετανάστευσης και Εποίκησης και την Τράπεζα Πολυμέσων.

Το ΕΚΕΜΕ, το 2004, εκτιμάται ότι είναι το μεγαλύτερο Κέντρο Σπουδής και Μελέτης του Ελληνικού Πολιτισμού στον κόσμο, με 18 ερευνητές, πανεπιστημιακούς και συνεργάτες, και το Πανεπιστήμιο La Trobe το πλέον ελληνίζον Πανεπιστήμιο της Διασποράς με δύο Έδρες Ελληνικών Σπουδών, μία διδακτική και μία ερευνητική. Συνεργάτες του ΕΚΕΜΕ εργάζονται σε πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα της Ελλάδας, της Κύπρου, της Αργεντινής, της Ουρουγουάης, του Καναδά και της Νοτίου Αφρικής.

Στο διάστημα 1997-2004 το ΕΚΕΜΕ εξέδωσε 18 μονογραφίες και συλλογικά έργα προάγοντας την ελληνική ιστορία, τον πολιτισμό, τη λογοτεχνία και

τη γλώσσα, διοργάνωσε τρία διεθνή συνέδρια, τρεις ημερίδες, περισσότερες από 100 διαλέξεις, συμπόσια, εκθέσεις, μαθητικούς διαγωνισμούς.

Το ΕΚΕΜΕ επισκέφθηκαν στην ίδια περίοδο 23 Επισκέπτες Καθηγητές που δίδαξαν στα μεταπτυχιακά τμήματα, ενώ σε συνεργασία με τα Πανεπιστήμια Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Κρήτης οργανώθηκαν ακαδημαϊκές συνεργασίες και προγράμματα. Στο πλαίσιο αυτό οργανώθηκαν συναυλίες για την προβολή της ελληνικής κλασικής μουσικής και υμνογραφίας, εκδόθηκαν δίσκοι ακτίνας, έντυπο υλικό και ηλεκτρονικό υλικό και οργανώθηκαν μέσα από την εκπαίδευση, δύο παναυστραλιανοί διαγωνισμοί με θέμα τον Πολιτισμό του Αιγαίου και τον Πολιτισμό της Κύπρου, προσελκύοντας συνολικά 6.200 μαθητές από 700 σχολεία της χώρας.

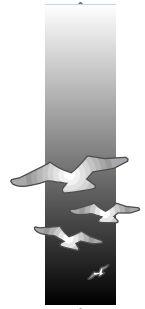
Το ΕΚΕΜΕ διαθέτει ηλεκτρονικό διαδικτυακό κόμβο όπου καταγράφονται, τεκμηριώνονται και καταχωρούνται κατά θεματική και όνομα 7.000.000 έγγραφα της ελληνικής διασποράς, τα οποία είναι προσβάσιμα διά του διαδικτύου. Τα ιστορικά έγγραφα καλύπτουν τη δημιουργική παρουσία 600.000 Ελλήνων στην Ωκεανία και Λατινική Αμερική από το 1810 μέχρι το 2004. Στα Αρχεία του ΕΚΕΜΕ υπάρχουν περισσότερες από 40.000 φωτογραφίες της ελληνικής εποίκισης.

Το ΕΚΕΜΕ, του οποίου το επιστημονικό και πολιτισμικό γενικό έργο αναφέρεται σε εξακόσιες χιλιάδες (600.000) Έλληνες και Ελληνοκυπρίους, διαδίδει τον ελληνικό πολιτισμό και την ελληνική παιδεία στην αλλογενή κοινωνία και τους ομογενείς δεύτερης και τρίτης γενιάς στο χώρο της Ωκεανίας, Αυστραλασίας και Λατινικής Αμερικής.

Το ΕΚΕΜΕ διαθέτει Εταιρείες Φίλων του σε όλες τις Πολιτείες της Αυστραλίας, με αναγνωρισμένα νομικώς διοικητικά συμβούλια, καθώς και στην Ελλάδα, Κύπρο, Νέα Ζηλανδία, Αργεντινή, Ουρουγουάη, Βενεζουέλα και Βραζιλία. Πάτρονες του ΕΚΕΜΕ είναι ο Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας και ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το ίδρυμα διαθέτει 250 ισόβια μέλη και 400 τακτικά, καθώς και 56 ισόβια ιδρυτικά.

Αναστάσιος Μ. Τάμης

*Καθηγητής Κοινωνιογλωσσολογίας και Ιστορίας της Ελληνικής
Διασποράς του Πανεπιστημίου La Trobe,
Διευθυντής του Εθνικού Κέντρου Ελληνικών Μελετών και Έρευνας*

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Κυθηραϊκή Μετανάστευση: Ιστορική Διασπορά και Σύγχρονες Πληθυσμιακές Μετακινήσεις

Οργανωτική Επιτροπή

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Γεώργιος Ν. Λεοντσίνης, Καθηγητής Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας και Διδακτικής της Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών, Διευθυντής του Εργαστηρίου Κοινωνικών Επιστημών Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αθηνών, Δημοτικός Σύμβουλος Δήμου Κυθήρων.

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΙ

Αναστάσιος Μ. Τάμης, Καθηγητής Κοινωνιογλωσσολογίας και Ιστορίας της Ελληνικής Διασποράς Πανεπιστημίου La Trobe Μελβούρνης της Αυστραλίας, Διευθυντής Εθνικού Κέντρου Ελληνικών Μελετών και Έρευνας.

Νικόλαος Π. Γλυτσός, Ερευνητής Α΄ Βαθμίδας του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ).

ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Αθανασία Γλυκοφρύδη - Λεοντσίνη, Καθηγήτρια Νεότερης Ευρωπαϊκής και Νεοελληνικής Φιλοσοφίας Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρόεδρος Ελεύθερου Ανοικτού Πανεπιστημίου Δήμου Κυθήρων.

ΤΑΜΙΑΣ

Χαράλαμπος Μπαμπούνης, Επίκ. Καθηγητής Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΜΕΛΗ

Καίτη Αρώνη-Τσίχλη, Καθηγήτρια Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας Παντείου Πανεπιστημίου.

Λίτσα Κουνέλη, Εκπαιδευτικός, κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδικεύσεως στη Διδακτική της Ιστορίας (Μ.Α.), Υπ. Διδάκτωρ Ιστορίας Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ελένη Γ. Λεοντσίνη, Διδάκτωρ Φιλοσοφίας Πανεπιστημίου Γλασκώβης, Λέκτορας Πανεπιστημίου Αθηνών (Π.Δ. 407/80) και Εντεταλμένη Λέκτορας Πανεπιστημίου Γλασκώβης Μεγάλης Βρετανίας.

Ηλίας Α. Μαρσέλος, Οικονομολόγος Μ.Α., Διευθυντής Δημοσίων και Διεθνών Σχέσεων Πανεπιστημίου Αθηνών.

Καλυψώ Μιχαλακάκη, Εκπαιδευτικός, κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην Ιστορία (Μ.Α.), Υπ. Διδάκτωρ Ιστορίας Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αθηνών.

Αναστάσιος Σούγιαννης, Επίκ. Καθηγητής Χρηματοοικονομικής Διοίκησης Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Αλέξανδρος Στρατηγός, Επίκ. Καθηγητής Δερματολογίας-Αφροδισιολογίας Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών – Νοσοκομείο «Ανδρέας Συγγρός».

Άννα Ταμπάκη, Καθηγήτρια Θεατρολογίας και Ιστορίας των Ιδεών Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών.

Γραμματεία

Παναγιώτης Γιαννιώτης, Δημοτικός υπάλληλος Δήμου Κυθήρων.

Μάνος Ζερβός, Δημοτικός υπάλληλος Δήμου Κυθήρων.

Αρετή Ζωγράφου, Εκπαιδευτικός, μεταπτυχιακή φοιτήτρια στην Ιστορία Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αθηνών.

Γεώργιος Λουράντος, Θεολόγος, Γραμματέας της Επιτροπής Εγχωρίου Περιουσίας Κυθήρων.

Ευρύκλεια Κολέζα, Εκπαιδευτικός, μεταπτυχιακή φοιτήτρια στην Ιστορία Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αθηνών.

Δημήτρης Κομηνός, Δημοσιογράφος, εκπαιδευτικός, μεταπτυχιακός φοιτητής στην Ιστορία Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αθηνών.

Μαγδαληνή Κοτσακινού, Εκπαιδευτικός, μεταπτυχιακή φοιτήτρια στην Ιστορία Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αθηνών.

Μαριλένα Κουλούρη, Διοικητικός ΠΕ, Γραμματεία Κοσμητείας Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών.

Σταύρος Κυριακάκης, Δημοτικός υπάλληλος Δήμου Κυθήρων.

Δήμητρα Κυριακάκου, Αρχαιολόγος, εκπαιδευτικός, μεταπτυχιακή φοιτήτρια στην Ιστορία Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ιωάννης Νταρίδης, Ιστορικός, Μ.Α. Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών.

Μαρία Ντοροπούλου, Εκπαιδευτικός, κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Α.), Υπ. Διδάκτωρ Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αθηνών.

Γαβριήλ Παντιώρας, Εκπαιδευτικός, μεταπτυχιακός φοιτητής στην Ιστορία Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αθηνών.

Αναστασία Παπακωνσταντίνου, Εκπαιδευτικός, μεταπτυχιακή φοιτήτρια στην Ιστορία Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αθηνών.

Στέλλα Πάτση, Εκπαιδευτικός, μεταπτυχιακή φοιτήτρια στην Ιστορία Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ηλίας Σελίμης, Πτυχιούχος Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αθηνών.

Μαρία Τσάμη, Εκπαιδευτικός, μεταπτυχιακή φοιτήτρια στην Ιστορία Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αθηνών.

Γιώργος Φλούδας, Διοικητικός ΤΕ, Γραμματεία Κοσμητείας Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ειρήνη Χλέντζου, Φιλολόγος, κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στα Παιδαγωγικά (Μ.Εδ.), Υπ. Διδάκτωρ Ιστορίας Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Κυθηραϊκή Μετανάστευση: Ιστορική Διασπορά και Σύγχρονες Πληθυσμιακές Μετακινήσεις

Θεματικοί άξονες του Συνεδρίου

1. Παρουσίαση και ανάλυση της ιστορικής διασποράς των Κυθρηίων στις υπερπόντιες χώρες, στο πλαίσιο της γενικότερης ελληνικής διασποράς (ιστορική διασπορά και μεταναστευτική διασπορά του 20ού αι.). Στην ενότητα αυτή θα εξετασθεί η ένταξη των Κυθρηίων στις χώρες υποδοχής, η κοινωνική και οικονομική δραστηριότητά τους, η ελληνική τους ταυτότητα, το ενδιαφέρον τους για τα προβλήματα του νησιού και η συμβολή των ομογενών ευεργετών στην αντιμετώπιση ποικίλων προβλημάτων στο χώρο διαμονής τους και στη γενέθλια γη (κυθηραϊκός ευεργετισμός).
2. Επισκόπηση της εσωτερικής μετανάστευσης από τα Κύθηρα προς άλλες περιοχές της Ελλάδας είτε για αναζήτηση καλύτερης ζωής είτε για σπουδές αλλά και της μετακίνησης ελληνικού πληθυσμού προς τα Κύθηρα για βραχεία ή μακρότερα χρονικά διαστήματα για οικονομικούς ή άλλους λόγους. Επίσης, έμφαση θα δοθεί στην εποχική μετανάστευση Κυθρηίων προς γειτονικές ή άλλες ελληνικές περιοχές για τις καλλιέργειες και τη συγκομιδή των καρπών στις περιοχές αυτές (18ος αι.–1821). Ειδικότερο αντικείμενο μελέτης στην ενότητα αυτή θα αποτελέσουν οι επιπτώσεις των πληθυσμιακών μετακινήσεων στην οικονομία, στον κοινωνικό ιστό των αστικών κέντρων και της κυθηραϊκής υπαίθρου καθώς και στις δημογραφικές εξελίξεις των Κυθήρων.
3. Μελέτη των χαρακτηριστικών των αλλοδαπών (από τρίτες χώρες και από την Ευρωπαϊκή Ένωση) στα Κύθηρα, όπως καταγωγή, εκπαιδευτικό επίπεδο, ηλικία, φύλο, οικογενειακή κατάσταση, συνθήκες διαβίωσης, οικονομική δραστηριότητα, βαθμός ένταξης στον κοινωνικό ιστό του νησιού, ιατρική περίθαλψη, εκπαίδευση των παιδιών και συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη του νησιού.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

◆ Πέμπτη, 16 Σεπτεμβρίου 2004 ◆

18.00 - 19.00: Εγγραφή συνέδρων – παραλαβή φακέλου του Συνεδρίου

Εναρκτήρια Συνεδρία

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ:

Αναστάσιος Μ. Τάμης - Νικόλαος Π. Γλυτσός - Γεώργιος Ν. Λεοντσίνης

19.00 – 19.30: Έναρξη εργασιών – Προσφωνήσεις – Χαιρετισμοί

19.30 – 20.00: **Γεώργιος Λεοντσίνης**, «Κυθηραϊκή εποχική μετανάστευση (18ος αι. – 1821 περίπου) και προσφυγικό πρόβλημα κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης»

20.00 – 21.00: **Προβολή ντοκιμαντέρ** του Εθνικού Κέντρου Ελληνικών Μελετών και Έρευνας του Πανεπιστημίου La Trobe Μελβούρνης της Αυστραλίας με τίτλο «Ο Ελληνισμός της Αυστραλίας»

21.30: **Δεξίωση**

◆ Παρασκευή, 17 Σεπτεμβρίου 2004 ◆

Α' Συνεδρία

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Άννα Ταμπάκη – Κώστας Φασούλης

- 09.00 - 09.25:** **Λίτα Διακοπούλου – Τιμόθεος Γκρέγκορη**, «Ο ρόλος της μετανάστευσης στη διαχρονική κατοίκηση και ερήμωση των Κυθήρων μέσα από τις αρχαιολογικές και ιστορικές μαρτυρίες»
- 09.25 - 09.50:** **Βασιλική Χρυσανθοπούλου**, «Από τα cafes της υπαίθρου στις ιστοσελίδες: Μια διαχρονική προσέγγιση της κυθη-
ραϊκής ταυτότητας στην Αυστραλία»
- 09.50 - 10.15:** **Παναγιώτης Καμηλάκης**, «Κυθήριοι στη Σμύρνη και τη Μικρά Ασία»
- 10.15 - 10.40:** **Ιωάννης Μαυρομάτης**, «Κυθήριοι στην Καλιφόρνια στον 20ό αιώνα: κοινωνική και οικονομική δραστηριότητα»
- 10.40 - 11.00:** **Συζήτηση**
- 11.00 - 11.20:** **Διάλειμμα**

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Αθανασία Γλυκοφρύδη-Λεοντοίνη – Τιμόθεος Γκρέγκορη

- 11.20 - 11.50:** **Αναστάσιος Τάμης**, «Κυθηραϊκή μετανάστευση, μετοικε-
σίες και ταυτότητα»
- 11.50 - 12.20:** **Γεώργιος Λεοντοίνης**, «Ελληνικός ευεργετισμός και κυθη-
ραϊκά κληροδοτήματα (19ος – 20ός αι.)»
- 12.20 - 12.45:** **Θεοφάνης Μαλκίδης – Κωνσταντίνος Καρατζάς**, «Η μεταπολεμική μετανάστευση από τα Κύθηρα προς το εσωτερικό. Κοινωνικές και οικονομικές όψεις»
- 12.45 - 13.10:** **Χαράλαμπος Μπαμπούνης**, «Κυθήριοι στη Νότια Αφρική»
- 13.10 - 13.30:** **Συζήτηση**

◆ Παρασκευή, 17 Σεπτεμβρίου 2004 ◆

Β' Συνεδρία

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ:

Θεοδόσης Πελεγρίνης – Σουλογιάννης Ευθύμιος – Παναγιώτης Μανιάτης

- 17.00 - 17.20:** **Απόστολος Διαμαντής**, «Ελληνισμός και κοινωνική ενσωμάτωση στην ελληνική διασπορά του 18ου και 19ου αιώνα»
- 17.20 - 17.40:** **Νίκος Πετρόπουλος**, «Διαδικασίες ενσωμάτωσης και αφομοίωσης των Ελλήνων στις ΗΠΑ: Δημογραφικές και άλλες κοινωνικές παράμετροι»
- 17.40 - 18.00:** **Ελένη Γ. Λεοντσίνη**, «Μετανάστευση, κοινότητα και πολυπολιτισμική κοινωνία»
- 18.00 - 18.20:** **Συζήτηση**
- 18.20 - 18.40:** **Διάλειμμα**

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Αναστάσιος Σούγιαννης – Αντώνιος Κόντης – Ηλίας Μαρσέλος

- 18.40 - 19.00:** **Νικόλαος Π. Γλυτσός**, «Αλλοδαποί στα Κύθηρα: Ο ρόλος τους στην οικονομία και στη δημογραφική εξέλιξη του νησιού»
- 19.00 - 19.20:** **Καλυψώ Μιχαλακάκη**, «Κυθηραϊκή μετανάστευση: Δομές και λειτουργία των κυθηραϊκών συλλόγων εσωτερικού (Αττικής), Σμύρνης και Αλεξάνδρειας»
- 19.20 - 19.40:** **Τζέμης Πρινέας**, «Η εφαρμογή των Τεχνολογιών της Πληροφορίας στην κυθηραϊκή διασπορά: Η ιστοσελίδα "Kythera-family.net" και η ακαδημαϊκή υποδοχή της»
- 19.40 - 20.00:** **Συζήτηση**
- 21.00:** **Δεξίωση**

◆ Σάββατο, 18 Σεπτεμβρίου 2004 ◆

Γ' Συνεδρία

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Μηνάς Αλεξιάδης – Γεώργιος Μοσχόπουλος

- 09.00 - 09.20:** **Ηλίας Μαρσέλος**, «Αμφίδρομες οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές επιπτώσεις στην αποδημία και τον κυθηραϊκό χώρο από την ένταξη των κυθηρίων μεταναστών στις χώρες υποδοχής και παλιννόστησης κατά τη διάρκεια του 20ού αιώνα (παράδοξο της τοποφιλίας)»
- 09.20 - 09.50:** **Μαγδαληνή Κοτσακινού**, «Η ελληνική διασπορά, ο ελληνισμός της Αυστραλίας και το ακαδημαϊκό και επιστημονικό έργο του Καθηγητή Αναστασίου Τάμη»
- 09.50 - 10.15:** **Λουράντος Γεώργιος**, «Γεωργίου Αργυροπούλου, Σμύρνη, Πατήσια: Παράλληλες Μνήμες, έκδ. Ένωση Σμυρναίων, Αθήνα 2002, 191 σσ.»
- 10.15 - 10.40:** **Αναστάσιος Σούγιαννης – Γεώργιος Σούγιαννης**, «Κυθηριοί μεγαλοεπιχειρηματίες στην Ελλάδα περίπου από το έτος 1900 μέχρι σήμερα»
- 10.40 - 11.00:** **Συζήτηση**
- 11.00 - 11.20:** **Διάλειμμα**

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Νικόλαος Π. Γλυτσός – Ειρήνη Λαγάνη – Ευαγγελία Κουνέλη

- 11.20 - 11.45:** **Λούκα Κατσέλη**, «Μετανάστευση και τοπική ανάπτυξη»
- 11.45 - 12.10:** **Αντώνιος Κόντης**, «Σύγχρονη ελλαδική πολιτική για τη διασπορά»
- 12.10 - 12.30:** **Ρωσσέτος Φακιολάς**, «Μεταναστευτικές κινήσεις Ελλήνων από και προς τα Επτάνησα»
- 12.30 - 13.00:** **Συζήτηση**

◆ Σάββατο, 20 Σεπτεμβρίου 2004 ◆

Δ' Συνεδρία

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ:

Αναστάσιος Μ. Τάμης – Νικόλαος Π. Γλυτσός – Γεώργιος Ν. Λεοντσίνης

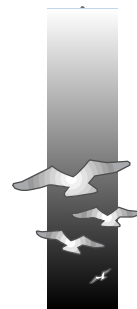
- 17.00 - 17.20:** **Κώστας Αλλοίμονος**, «Προπολεμικά σωματεία στην Αυστραλία με ιδιαίτερη έμφαση στους Κυθήριους ομογενείς και τους συλλόγους τους»
- 17.20 - 17.30:** **Εμμανουήλ Κασσιμάτης**, «Μετανάστευση και παλιννόστηση στα Κύθηρα»
- 17.30 - 17.40:** **Ανδρέας Καλοκαιρινός**, «Προσωπικές εμπειρίες από τη ζωή μου ως κυθήριου μετανάστη που επέστρεψε και ζει στη γενέτειρα»
- 17.40 - 18.00:** **Συζήτηση**
- 18.00 - 18.30:** **Διάλειμμα**
- 18.30 - 20.00:** **ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ** με θεματική: «**Η παρουσία αλλοδαπών στα Κύθηρα: Βαθμός ένταξής τους στην οικονομική και κοινωνική ζωή του τόπου**»

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Νικόλαος Π. Γλυτσός: Ερευνητής Α' Βαθμίδας ΚΕΠΕ «Γενική τοποθέτηση και πλαίσιο συζήτησης»

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

- Λούκα Κατσέλη**, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών και Διευθύντρια του Κέντρου Ανάπτυξης του ΟΟΣΑ: «**Η σημασία των μεταναστών σε μια γηράσκουσα τοπική κοινωνία**»
- Ρωσσέτος Φακιολάς**, Ομότιμος Καθηγητής Οικονομικής, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο: «**Ζητήματα απασχόλησης και ένταξης των μεταναστών στην αγορά εργασίας**»
- Νίκος Πετρόπουλος**: Σύμβουλος Κοινωνιολογίας, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων: «**Ζητήματα κοινωνικής ένταξης των μεταναστών**»

Στάθης Ζωγράφος, Διευθυντής Αναπτυξιακής Εταιρείας Κυθήρων: «Αναγκαιότητα της εργασίας των μεταναστών στα Κύθηρα»

Γεώργιος Κομηνός, Διευθυντής Λυκείου Κυθήρων: «Ζητήματα ένταξης, φοίτησης και προώθησης των αλλοδαπών μαθητών στο Λύκειο και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση»

Δημήτρης Λεβέντης, Καθηγητής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης: «Ζητήματα ένταξης και φοίτησης αλλοδαπών μαθητών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στα Κύθηρα»

Δημήτρης Λουράντος, Εκπαιδευτικός, Πρόεδρος Διδασκαλικού Συλλόγου Κυθήρων, Νομαρχιακός Σύμβουλος: «Ζητήματα ένταξης και φοίτησης αλλοδαπών μαθητών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση στα Κύθηρα»

Αποστόλης Διαμάντης, Αλβανός μετανάστης: «Παρουσίαση της άποψης των μεταναστών αναφορικά με την απασχόλησή τους και την ένταξή τους στην τοπική κοινωνία»

20.00 – 20.30: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ:
Καθηγητής Αναστάσιος Τάμης

20.30: Απονομή τιμητικού διπλώματος από τον Πρόεδρο της Οργανωτικής Επιτροπής του Συνεδρίου Καθηγητή κ. Γεώργιο Ν. Λεοντσίνη και του μεταλλίου του Δήμου από το Δήμαρχο Κυθήρων κ. Αρτέμιο Καλλίγερο στον *Νικόλαο Π. Λεοντσίνη*, διεθνούς φήμης μουσικό, για την κοινωνική και πολιτιστική του προσφορά στην Ελληνική Ομογένεια, στα Κύθηρα, στον ελλαδικό χώρο γενικότερα και κυρίως για τις ιδιαίτερες ευεργεσίες του στο γενέθλιο τόπο του, το χωριό Κεραμωτό των Κυθήρων.

21.00: Δεξίωση

◆ **Κυριακή, 19 Σεπτεμβρίου 2004** ◆

08.30 – 12.30: Ξενάγηση σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους των Κυθήρων

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΕΙΣΗΓΗΤΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

■ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΛΛΟΙΜΟΝΟΣ

Διδάκτωρ Σχολής Ευρωπαϊκών Σπουδών και Ιστορίας Πανεπιστημίου La Trobe, Αυστραλίας, Ανώτερος Σύμβουλος Αυστραλιανής Κυβέρνησης

Ο Κωνσταντίνος Αλλοίμονος σπούδασε ελληνική φιλολογία και ιστορία στο Πανεπιστήμιο Μελβούρνης. Στο ίδιο Πανεπιστήμιο απέκτησε το Δίπλωμα της Εκπαίδευσης και το μεταπτυχιακό του Master of Arts (1992). Το 2002 αναγορεύθηκε διδάκτωρ της Σχολής Ευρωπαϊκών Σπουδών και Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο La Trobe της Μελβούρνης. Έχει δημοσιεύσει άρθρα και κεφάλαια σε επιστημονικά περιοδικά της Αυστραλίας σχετικά με την ιστορία του Μακεδονικού Προβλήματος, την παρουσία του μακεδονικού Ελληνισμού στην Αυστραλία και την ιστορία ελληνικών συλλόγων και αδελφοτήτων. Δίδαξε ως λέκτορας στο Πανεπιστήμιο La Trobe και υπηρετεί ως Ανώτερος Σύμβουλος της Αυστραλιανής Κυβέρνησης σε θέματα διαμόρφωσης πολιτικής.

Προπολεμικά σωματεία στην Αυστραλία με ιδιαίτερη έμφαση στους κυθήριους ομογενείς και τους συλλόγους τους

■ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΓΛΥΤΣΟΣ

Ερευνητής Α΄ Βαθμίδας Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ)

Ο Δρ. Γλυτσός είναι κάτοχος πτυχίου της ΑΣΟΕΕ, Μεταπτυχιακού Διπλώματος (Οικονομική Ανάπτυξη) και Master του πανεπιστημίου Manchester της Αγγλίας και Διδακτορικού Διπλώματος του Πανεπιστημίου Syracuse των ΗΠΑ. Μιλάει αγγλικά και γαλλικά.

Ο Δρ. Γλυτσός κατείχε στο ΚΕΠΕ τη θέση του Επικεφαλής του Τμήματος Οικονομικής της Εργασίας. Έχει διατελέσει Επισκέπτης Ερευνητής (Visiting Fellow) στο Πανεπιστήμιο Princeton των ΗΠΑ και Αναπληρωτής Καθηγητής (Π.Δ. 407/80) στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Επί μία δεκαοκταετία δίδαξε οικονομικά στην Σχολή Εθνικής Αμύνης. Έχει επίσης διατελέσει επί σειρά ετών εκλεγμένο μέλος της Διεθνούς Εκτελεστικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης Οικονομολόγων Ειδικών σε θέματα Εργασίας (EALE), καθώς επίσης μέλος Διεθνών Επιστημονικών Επιτροπών διοργάνωσης συνεδρίων στην Ευρώπη. Είναι Σύμβουλος του ΟΟΣΑ σε θέματα μετανάστευσης.

Για δεκαπέντε περίπου χρόνια ο Δρ. Γλυτσός ήταν Εκπρόσωπος της Ελλάδος στην Επιτροπή Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού και Κοινωνικών Υποθέσεων του ΟΟΣΑ. Τέσσερα από τα χρόνια αυτά ήταν Αντιπρόεδρος της Επιτροπής. Έχει επίσης διατελέσει για έξι χρόνια Εκπρόσωπος της Ελλά-

δος στην Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής (για θέματα εργασίας) της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και για άλλα έξι χρόνια Ανταποκριτής για την Ελλάδα στο Δίκτυο RIMET της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη μετανάστευση.

Ο Δρ. Γλυτσός ήταν επίσης μέλος πολλών άλλων Επιτροπών και Ομάδων Εμπειρογνομώνων για θέματα αγοράς εργασίας, στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Μεταξύ αυτών, Αντιπρόεδρος μιας *ad hoc* Επιτροπής Εμπειρογνομώνων του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη μετανάστευση και μέλος της Επιτροπής Αξιολόγησης Ερευνητικών Προτάσεων του Σχεδίου ΕΠΕΑΕΚ του Υπουργείου Παιδείας. Πρόσφατα ήταν μέλος της πενταμελούς Επιτροπής για την επιλογή μελετητή για το ασφαλιστικό σύστημα της Ελλάδος, ενώ για την περίοδο 2002-2006 είναι ο αξιολογητής για το ελληνικό τμήμα του σχεδίου EQUAL για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο Δρ. Γλυτσός έχει παρουσιάσει -πολλές φορές μετά από πρόσκληση- επιστημονικές εργασίες σε δεκάδες διεθνή συνέδρια σε πολλές χώρες του κόσμου και έχει δημοσιεύσει δύο βιβλία (μονογραφίες) στη Σειρά Επιστημονικών Μελετών του ΚΕΠΕ, καθώς επίσης και δεκάδες επιστημονικές εργασίες σε έγκυρα διεθνή περιοδικά και σε διεθνείς και ελληνικούς συλλογικούς τόμους πολύ γνωστών εκδοτικών οίκων. Έχει εκπονήσει δεκάδες εκθέσεις για διεθνείς Οργανισμούς και ελληνικούς επιστημονικούς και δημόσιους φορείς. Ο Δρ. Γλυτσός είναι επίσης αξιολογητής επιστημονικών εργασιών για λογαριασμό πολλών έγκυρων διεθνών περιοδικών και ελληνικών πανεπιστημίων και ερευνητικών ιδρυμάτων.

Αλλοδαποί στα Κύθηρα:

Ο ρόλος τους στην οικονομία και στη δημογραφική εξέλιξη του νησιού

Υπολογίζεται ότι τα τελευταία λίγα χρόνια εισήλθαν στα Κύθηρα περί τους 800 μετανάστες για να αναζητήσουν εργασία σε ένα νησί που πριν από την έλευσή τους ο πληθυσμός του ήταν της τάξεως των 3.000 ατόμων. Η μελέτη της σημαντικής αυτής εισόδου τόσων μεταναστών σε ένα μικρό νησί όπως τα Κύθηρα παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Δεδομένου ότι ο πληθυσμός του νησιού είναι πολύ γηρασμένος και η έλλειψη νέων εργατών είναι αισθητή, οι μετανάστες έχουν ζωτική σημασία για την οικονομία του νησιού και την δημογραφική του εξέλιξη. Η εισήγησή μου στο συνέδριο αυτό έχει τον σκοπό να παρουσιάσει το προφίλ των μεταναστών, με την εξέταση των δημογραφικών τους χαρακτηριστικών, της οικογενειακής τους κατάστασης και της απασχόλησής τους. Θα συζητηθεί η εν γένει οικονομική πλευρά της μετανάστευσης και η συμβολή των μεταναστών, καθώς επίσης και ο βαθμός ένταξής τους στην οικονομική δραστηριότητα του νησιού.

■ ΛΙΤΑ ΔΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Αρχαιολόγος, Τμήμα Αρχαιολογίας Πανεπιστημίου La Trobe Αυστραλίας

Η Λίτα Διακοπούλου είναι αρχαιολόγος με πολυετή πείρα εργασίας στην Κύπρο, στην Ελλάδα και στην Αυστραλία. Εργάζεται ως εκπαιδευτικός σύμβουλος στο Nicholson Museum του Πανεπιστημίου του Σίδνεϋ, ενώ παράλληλα ολοκληρώνει το διδακτορικό της στο Πανεπιστήμιο La Trobe της Μελβούρνης. Είναι μέλος της Αμερικανικής Αποστολής Eastern Korinthia Archaeological Survey και της Αυστραλιανής Αποστολής στην Παλιόχωρα Κυθήρων. Το αντικείμενο της μελέτης της αφορά στην αρχαιολογία της μεταμεσαιωνικής και σύγχρονης εποχής στην Ελλάδα. Την ενδιαφέρουν ειδικότερα οι νεκροταφειακές σπουδές, η διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς και οι δημόσιες σχέσεις στην αρχαιολογία.

■ ΤΙΜΟΘΕΟΣ Ε. ΓΚΡΕΓΟΡΗ

Καθηγητής Βυζαντινής Ιστορίας Τμήματος Ιστορίας Πανεπιστημίου Ohio State Η.Π.Α.

Ο Καθηγητής Timothy Gregory είναι αρχαιολόγος και ιστορικός με πολυετή πείρα επιτόπιας έρευνας στην Ελλάδα και στην Κύπρο. Είναι Καθηγητής Βυζαντινής Ιστορίας στο Τμήμα Ιστορίας του Πανεπιστημίου Οχάϊο στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Είναι διευθυντής ανασκαφών στα Ίσθμια της Κορινθίας και υποδιευθυντής του Eastern Korinthia Archaeological Survey και της Αυστραλιανής Αρχαιολογικής Αποστολής στην Παλιόχωρα Κυθήρων.

Ο ρόλος της μετανάστευσης στη διαχρονική κατοίκηση και ερήμωση των Κυθήρων μέσα από τις αρχαιολογικές και ιστορικές μαρτυρίες

Από την προϊστορία ακόμη υπάρχουν ενδείξεις κατοίκησης της νήσου των Κυθήρων. Ποιοι ήταν οι πρώτοι κάτοικοι του νησιού, πώς έφτασαν εδώ και τι επιρροές είχαν πάνω στο νησί; Ελλαδίτες, Μινωίτες, Μυκηναίοι, Φοίνικες, περαστικοί ταξιδιώτες και μόνιμοι κάτοικοι, κατακτητές και άποικοι, όλοι άφησαν τα ίχνη τους στο νησί. Στις ιστορικές περιόδους, αρχαιολογικά ευρήματα, προφορικές παραδόσεις και ιστορικές πηγές από την εποχή του Ομήρου, τους κλασσικούς ιστορικούς, τους Ρωμαίους, τους Βυζαντινούς και τους Ενετούς, έως και τις πιο πρόσφατες περιόδους και τη σημερινή εποχή, όλα μαρτυρούν τη διαδοχική κατοίκηση και ερήμωση των Κυθήρων. Φυσικά οι αιτίες για την ερήμωση και κατοίκηση του νησιού είναι ένα πολύπλοκο θέμα με μεγάλο ενδιαφέρον που χρειάζεται όμως εντατική μελέτη πέρα από τα όρια και το σκοπό αυτού του συνεδρίου. Βασισμένη στις αρχαιολογικές ενδείξεις και στις ιστορικές μαρτυρίες, η εισήγησή μας θα περιοριστεί αποκλειστικά και μόνο στο ρόλο της μετανάστευσης ως μίας από τις αιτίες των δύο αυτών φαινομένων (της ερήμωσης και της κατοίκησης) μέσα στους αιώνες.

■ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Paris I – Sorbonne, Εργαστήριο Κοινωνικών Επιστημών Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Απόστολος Διαμαντής σπούδασε ιστορία στο Πανεπιστήμιο Paris I-Sorbonne. Εργάστηκε στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και στο Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών. Είναι μέλος της συντακτικής ομάδας του περιοδικού ΕΙΣΤΟΡΙΚΑ και εργάζεται στο Εργαστήριο Κοινωνικών Επιστημών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

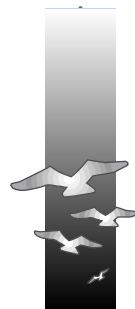
Ελληνισμός και κοινωνική ενσωμάτωση στην ελληνική διασπορά του 18ου και 19ου αιώνα

Οι πηγές της αναζήτησης της διάχυσης των Ελλήνων κατά τον 18ο και 19ο μπορεί να συσχετιστούν με τις αναγκαιότητες του τοπίου, καθώς ο ελληνικός χώρος ωθεί στην κινητικότητα, μέσω της κατάτμησης του τοπίου. Η έμμονη ιδέα της εμπορίας όμως δεν συγκροτεί μόνον την ελληνική συνείδηση, γίνεται συνείδηση και του χώρου υποδοχής. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν τα αντιθετικά φαινόμενα της *naturalisation*, που είναι συνώνυμη της διαδικασίας κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ελλήνων που ασκούν εμπορικές δραστηριότητες, και ταυτόχρονα αυτό του σχετικού εξελληνισμού κυρίως στο επίπεδο της γλώσσας και των συνηθειών, εκείνων που εμπλέκονται στο εμπόριο-χώρος όπου η επιβολή της ελληνικής παράδοσης είναι σαφής. Ως προέκταση αυτών των δραστηριοτήτων παρατηρείται με μεγάλη ένταση, κατά τον 18ο αιώνα κυρίως, το φαινόμενο του ελληνικού κοινοτισμού. Αν και η διαδικασία της *naturalisation* δεν είναι ακόμη επαρκώς προσδιορισμένη, εν τούτοις είναι δεδομένη η οικονομική και κοινωνική διαπλοκή των Ελλήνων εμπόρων με την τοπική αριστοκρατία. Τα αντιθετικά αυτά φαινόμενα δείχνουν με σαφήνεια την εμμονή της ελληνικής διασποράς στην προβολή της εθνικής διαφορετικότητας στο πολιτισμικό πεδίο.

■ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΜΗΛΑΚΗΣ

Κύριος Ερευνητής Κέντρου Λαογραφίας Ακαδημίας Αθηνών

Γεννήθηκε στην Κάντανο Χανίων το 1950. Είναι πτυχιούχος της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών (1972) και από το 1975 εργάζεται ως ερευνητής στο Κέντρο Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, στο οποίο προσελήφθη μετά από διαγωνισμό. Έχει ασχοληθεί με ποικίλα θέματα του νεοελληνικού λαϊκού πολιτισμού (υλικού, πνευματικού και κοινωνικού βίου) και έχει δημοσιεύσει δεκάδες λαογραφικές μελέτες και άρθρα καθώς και βιβλιογραφίες. Έχει λάβει μέρος σε 70 περίπου συνέδρια, διεθνή και πανελλήνια, με πρωτότυπες ανακοινώσεις, διαλέξεις, ομιλίες κλπ. στην Αθήνα και την επαρχία, έχει λάβει μέρος σε εκπομπές σε ραδιοτηλεοπτικά μέσα, έχει

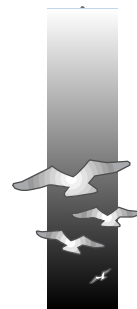

παρουσιάζει βιβλία κλπ. με θέματα γενικότερου ή ειδικότερου λαογραφικού ενδιαφέροντος.

Κύριος ερευνητής, σήμερα, ασχολείται ιδιαίτερα με θέματα του υλικού βίου και πολιτισμού από λαογραφική - εθνογραφική και ιστορική σκοπιά. Έχει πραγματοποιήσει πολυάριθμες λαογραφικές αποστολές (επιτόπιες έρευνες) σε διάφορες περιοχές της Ελλάδος και κυρίως της Βόρειας.

Μέλος επιστημονικών και πολιτιστικών σωματείων συμμετέχει στην οργάνωση συνεδρίων, σε επιτροπές του Υπουργείου Πολιτισμού στην επιμέλεια επιστημονικών εκδόσεων κ.ά. Συνέταξε και διευθύνει το ερευνητικό πρόγραμμα του Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Βενιζέλος» των Χανίων που άρχισε να υλοποιείται το έτος 2002, με τίτλο «Ο Ελευθέριος Βενιζέλος στη λαϊκή και τη λόγια παράδοση».

Κυριότερα δημοσιεύματα: «Δημοτικά τραγούδια της επανάστασης του 1854» (Θεσσαλικά Χρονικά, τ. 11(1976), σ. 139-182). «Η εμποροπανήγυρη των Φαρσάλων. Ιστορική εξέλιξη, εθνογραφική θεώρηση» (Θεσσαλικά Χρονικά, τ. 13 (1980), σ. 95-130). «Οι παραδοσιακοί οικοδόμοι του Αποκόρονα της Κρήτης» [Κάμειρος, τεύχ. 66-67 (Αφιέρωμα στην Κρήτη), 1986, σ. 41-64]. «Επαγγελματικές και βιοτεχνικές δραστηριότητες των κατοίκων του Βελεστίνου μετά την απελευθέρωση (1881-1940)» (Υπέρεια, τ. 2 (1994), σ. 171-219). «Οι φορείς της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής της Κρήτης» (Κρήτη: Ιστορία και Πολιτισμός, Αθήνα 1996, σ. 105-126). «Συντεχνίες και επαγγέλματα στη Σμύρνη πριν από τα μέσα του 19ου αιώνα με βάση αρχειακές κυρίως πηγές» (Μικρασιατικά Χρονικά, τ. 20 (1998), σ. 185-195). «Η πόλη του Ρεθύμνου και η περιοχή της. Σχέσεις αστικού και αγροτικού χώρου (τέλος 19ου-αρχές 20ού αιώνα)» (στον τόμο: *Ρέθυμνο 1898-1913, από την Αυτονομία στην Ένωση*, Ρέθυμνο 1998, σ. 25-35). «Η χρησιμοποίηση του νερού των ποταμών από τους παραδοσιακούς υλοτόμους στη μεταφορά χρήσιμης ξυλείας κυρίως από την Πίνδο (19ος-20ός αιώνας)», Πρακτικά Επιστημονικής Συνάντησης «Το νερό πηγής ζωής, κίνησης καθαρισμού», έκδ. Μουσείου Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης, Αθήνα 1999, σ. 201-215. «Συλλογές λαογραφικού υλικού της επαρχίας Πυλίας στο Κέντρο Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών», Πρακτικά Α' Τοπικού Συνεδρίου «Πύλος διαχρονική - διεπιστημονική εξέταση», (1-3 Μαΐου 1998), Αθήνα 1999, σ. 101-118. «Ο Μανώλης Πιτυκάκης και η Λαογραφία της Κρήτης», Κρητικό Ημερολόγιο (έκδ. Γ, και Ηρ. Σγουράκη), χρον. Α' (2000) [1999], σ. 173-180. «Η πολύτεχνη και πολυεπαγγελματική Γορτυνία. (Εισαγωγή στη μελέτη του παραδοσιακού επαγγελματικού βίου των κατοίκων της επαρχίας Γορτυνίας)», (Πρακτικά Γ' Συμποσίου για τους εκπαιδευτικούς του νομού Αρκαδίας Νοεμβρ. 2000, έκδ. Λαογραφικού Μουσείου Στεμνίτσας, Αθήνα 2002, σ. 121-132). «Η εμποροπανήγυρη και η εβδομαδιαία αγορά του Βελεστίνου. Λαογραφική και ιστορική θεώρηση», Υπέρεια, τ. 3 (Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου «Φεραί-Βελεστίνο-Ρήγας» 1997, Αθήνα 2002, σ. 335-361). «Οι χορηγοί της κατασκευής των πέτρινων γεφυριών», Πρακτικά Α' Επιστημονικής Συνάντησης για τα Πέτρινα

Γεφύρια, έκδ. του Κέντρου Μελέτης Πέτρινων Γεφυριών, Αθήνα 2003. Δημοσίευσε και άρθρα σε αφιερώματα εφημερίδων, όπως «Αλέθουν οι μύλοι; Όλα καλά». Άρθρο για τους ανεμόμυλους στην ελληνική λαϊκή παράδοση στο ένθετο «Επτά Ημέρες», αφιέρωμα της «Καθημερινής» της Κυριακής «Οι Ελληνικοί Ανεμόμυλοι», Αθήνα, 18 Ιουλίου 1999, σ. 27-28. «Ελιά, το δώρο του Θεού» (Ο καρπός και το λάδι στη νεότερη Ελλάδα, στο ένθετο «Ορθοδοξία και Ελληνισμός» της εφημ. «Ο Τύπος της Κυριακής» 10 Νοεμβρίου 2002, σ. 8-9) κ.ά. Βιβλιογραφίες: Λαογραφική και Γλωσσική Βιβλιογραφία Καρπάθου και Κάσου των Δωδεκανήσων (Καρπαθιακαί Μελέται, τ. 1(1979), σ. 267-367). Βιβλιογραφία της Ελληνικής Λαογραφίας των ετών 1521-1938, Συμπλήρωμα (Επετηρίς του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, τ. ΚΕ', 1977-1980, σ. 303-650). Αφιέρωμα των «Επτά Ημερών» της εφημ., «Η Καθημερινή», όπως για τους νερόμυλους το 2000, για τους μήνες το 2001, οι Αναφιώτες μαστόροι, ένθετο 21 Ιουλίου 2002 (Αφιέρωμα στην Ανάφη), κ.ά. σε ετήσια ημερολόγια κλπ.

Κυθήριοι στη Σμύρνη και τη Μικρά Ασία

Γίνεται λόγος για την αποδημία και τις εγκαταστάσεις Κυθηρίων για λόγους κυρίως οικονομικούς – επαγγελματικούς στη Σμύρνη και την ευρύτερη περιοχή, καθώς και στο εσωτερικό της Μ. Ασίας από την τουρκοκρατία (προ του 1821) και μέχρι την Μικρασιατική καταστροφή του 1922. Εξετάζεται η επαγγελματική εξειδίκευση (είδη επαγγελμάτων κ.λπ.), η κοινωνική συγκρότηση και οργάνωση των Κυθηρίων της Σμύρνης, οι σχέσεις τους με τη γενέτειρα, η προσφορά τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτισμική ζωή των Κυθηρίων. Εξετάζεται επίσης η μετανάστευση στη Μ. Ασία σε σχέση με τα κυθηραϊκά χωριά, απ' όπου ξεκινούσαν οι μετανάστες. Τέλος γίνεται λόγος για τις περιπέτειες των Κυθηρίων της Μ. Ασίας κατά την περίοδο 1920-22 και τις σφαγές της Σμύρνης και για την προσφυγιά τους στην Ελλάδα και ιδιαίτερα στο νησί της καταγωγής τους.

■ ΛΟΥΚΑ ΚΑΤΣΕΛΗ

Καθηγήτρια Τμήματος Οικονομικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών και Διευθύντρια του Κέντρου Ανάπτυξης του ΟΟΣΑ

Η Δρ Κατσελή, Καθηγήτρια Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, έλαβε το Διδακτορικό της στην Ανάπτυξη και Διεθνή Οικονομικά από το Πανεπιστήμιο Πρίνστον (Princeton) των ΗΠΑ το 1978. Αφιέρωσε το μεγαλύτερο μέρος της ακαδημαϊκής της σταδιοδρομίας στο Πανεπιστήμιο Γιέιλ (Yale) των ΗΠΑ (1977-1985) και στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (1988-σήμερα), στο οποίο ήταν Πρόεδρος του Τμήματος Οικονομικών Σπουδών από το 1997-2001. Είναι επίσης Research Fellow στο Κέντρο Έρευνας Οικονομικής Πολιτικής του Λονδίνου από το 1984. Οι πάμπολλες δημοσιεύσεις της έχουν επικε-

ντρωθεί σε θέματα όπως η διασύνδεση μεταξύ ξένων επενδύσεων και εμπορίου στις αναπτυσσόμενες χώρες, τα οικονομικά της μετανάστευσης, η αποτελεσματικότητα της κυβερνητικής πολιτικής, η δημιουργία θεσμών στις αναπτυσσόμενες χώρες, και η συναλλαγματική πολιτική στις εξελισσόμενες αγορές.

Η Δρ Κατσέλη έχει εργαστεί σε μεγάλη έκταση για διεθνείς οργανισμούς και για την Ελληνική Κυβέρνηση. Είναι μέλος της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Αναπτυξιακή Πολιτική, όπου έχει υπηρετήσει ως Rapporteur και Αντιπρόεδρος, όπως επίσης και ως Ελληνίδα εκπρόσωπος στο διεθνές συνέδριο για την χρηματοδότηση στο Monterrey το 2002. Έχει εκπροσωπήσει την Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε ένα εύρος δραστηριοτήτων, μεταξύ άλλων ως μέλος της Νομισματικής Επιτροπής και της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής καθώς και της Επιτροπής Σοφών για τον Κοινωνικό Χάρτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Δρ Κατσέλη έχει επίσης εργαστεί ως Σύμβουλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών και της UNCTAD.

Από το 1982 έως το 1986, η Δρ Κατσέλη ήταν η Γενική Διευθύντρια του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ). Είχε επίσης την θέση του Οικονομικού Συμβούλου του Έλληνα Πρωθυπουργού από το 1993 έως το 1996, και του Συμβούλου του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων από το 1996 έως το 1998. Από το 2003, η Δρ Κατσέλη είναι Διευθύντρια του Κέντρου Ανάπτυξης του ΟΟΣΑ. Η Δρ Κατσέλη είναι παντρεμένη και έχει δύο παιδιά.

Μετανάστευση και τοπική ανάπτυξη

■ ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΟΝΤΗΣ

Επικ. Καθηγητής Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σχέσεων Πανεπιστημίου Αθηνών

Σπούδασε οικονομικές επιστήμες στο Πανεπιστήμιο του Αμβούργου της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Σήμερα είναι Επικ. Καθηγητής στο γνωστικό αντικείμενο των «Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σχέσεων» στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Διετέλεσε Ερευνητικός Εταίρος του Πανεπιστημίου της Βόννης, απασχολήθηκε ως ερευνητής στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, Ειδικός Επιστήμονας στην Γενική Γραμματεία Αποδήμου Ελληνισμού. Δίδαξε στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο, στην Ανωτάτη Σχολή Ικάρων και στη Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης. Επιμελήθηκε ως Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος και συνέβαλε με τρεις μελέτες στη συγγραφή τρίτομου εκπαιδευτικού έργου που διδάσκεται στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Είναι επίσης Συντονιστής και Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό της θεματικής ενότητας «Ελληνισμός της Διασποράς» στο ίδιο Πανεπιστήμιο. Τα κύρια ερευνητικά και συγγραφικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στα

πεδία της «Πολιτικής Οικονομίας», των «Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων» και της «Διεθνούς Μετανάστευσης». Τρεις αντιπροσωπευτικές δημοσιεύσεις: α) *Technologietransfer und Zahlungsbilanz in Griechenland*, Peter Lang, Frankfurt 1989, β) *Ο Ελληνισμός της Διασποράς*, Κόντης Α. - Φακιολάς Ρ., τόμοι Α', Β', Γ', Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα 2002, γ) *Από τη Διεθνή στην Παγκόσμια Πολιτική Οικονομία*, Κόντης Α. - Τσαρδανίδης Χ. (επιμ.) Παπαζήσης, Αθήνα 2004.

Σύγχρονη ελληνική πολιτική για τη διασπορά

■ ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ ΚΟΤΣΑΚΙΝΟΥ

Εκπαιδευτικός, μεταπτυχιακή φοιτήτρια Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αθηνών

Η Μαγδαληνή Γ. Κοτσακινού είναι Εκπαιδευτικός της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Σπούδασε στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών και εργάζεται ως εκπαιδευτικός από το 1998. Αποφοίτησε από την Κρατική Σχολή Διπλωματούχων Ξεναγών της Αθήνας και εργάστηκε συστηματικά ως Ισπανόφωνη Ξεναγός σε όλη την Ελλάδα από το 1982 μέχρι το 1997. Από το 1999 και ως το 2003 απασχολήθηκε ως εκπαιδευτικός - ξεναγός, για τα σαράντα περίπου σχολεία του Γραφείου Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Αθήνας, όπου είναι διορισμένη. Αντικείμενο εργασίας της υπήρξε ο προγραμματισμός, η προετοιμασία και η πραγματοποίηση των εκπαιδευτικών επισκέψεων των μαθητών σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία της ευρύτερης περιοχής της Αττικής, σε καθημερινή βάση και με πλήρες ωράριο. Από τον Οκτώβριο του 2003 είναι εγγεγραμμένη στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών, στην κατεύθυνση «Νεότερη Ελληνική Ιστορία και Διδακτική της Ιστορίας» με υπεύθυνο καθηγητή τον κ. Γεώργιο Ν. Λεοντσίνη. Γνωρίζει ισπανικά και αγγλικά. Έχει παρακολουθήσει πολλά επιμορφωτικά σεμινάρια αρχαιολογικού και ιστορικού ενδιαφέροντος, οργανωμένα από τον Ε.Ο.Τ. ειδικά για τους διπλωματούχους ξεναγούς, και έχει επίσης παρακολουθήσει συνέδρια που οργανώθηκαν από το Πανεπιστήμιο Αθηνών κατά το έτος 2003 -2004.

Η ελληνική διασπορά, ο ελληνισμός της Αυστραλίας και το ακαδημαϊκό και επιστημονικό έργο του καθηγητή Αναστασίου Τάμη

Η εισήγησή μου αυτή συνιστά μια πρόδρομη ανακοίνωση της διπλωματικής μου εργασίας, που πραγματοποιείται υπό την εποπτεία του καθηγητή Γ. Ν. Λεοντσίνη στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Αποτελεί μια προσπάθεια προσέγγισης του επιστημονικού έργου του καθηγητή Αναστάσιου Μυρωδή Τάμη, αναφορικά με την ιστορία της ελληνικής διασποράς και τον ελληνισμό της Αυστραλίας

ειδικότερα. Συγκεκριμένα καταβάλλεται προσπάθεια να παρουσιαστεί το εύρος του επιστημονικού έργου του Αναστασίου Τάμη καθώς και η πολλαπλή δράση του για θέματα σχετικά με τον ελληνισμό της διασποράς. Τα στοιχεία αυτά θα αξιοποιηθούν με τέτοιο τρόπο, ώστε να αναδειχθούν ιδιαίτερα οι πτυχές του έργου του που καλλιεργούν την ανάπτυξη και τη διατήρηση στενών ακαδημαϊκών σχέσεων μεταξύ των Ελλήνων της διασποράς και του εθνικού κέντρου. Η εργασία αυτή επιδιώκει να προσφέρει ένα διακριτό παράδειγμα επιστημονικής έρευνας και ακαδημαϊκής διδασκαλίας, υπό την έννοια ότι η ελληνική διασπορά, ως αναπόσπαστο κομμάτι της ελληνικής ιστορίας, θεωρείται απαραίτητο να ενταχτεί στη διδασκόμενη ιστορική ύλη της γενικής εκπαίδευσης.

■ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ

Χημικός, Καθηγητής Μέσης Εκπαίδευσης Γυμνασίου Κυθήρων

Ο Δημήτρης Λεβέντης είναι καθηγητής Μέσης Εκπαίδευσης (χημικός). Διδάσκει μαθήματα Φυσικών Επιστημών στο Γυμνάσιο και το Λύκειο Κυθήρων από το έτος 1990. Έχει κάνει επιστημονικές εισηγήσεις σε συνέδρια και σεμινάρια σε θέματα διδακτικής των φυσικών επιστημών και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Έχει συνεργαστεί με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και είναι συντονιστής Περιβαλλοντικών Προγραμμάτων του Γυμνασίου Κυθήρων, ενώ είναι –μαζί με τη σύζυγό του Καρολίνα Ασλάνη Διευθύντρια του Γυμνασίου Κυθήρων– δραστήρια μέλη της κυθηραϊκής κοινωνίας, συμβάλλοντας αποφασιστικά στην προώθηση της παιδείας και του πολιτισμού των Κυθήρων.

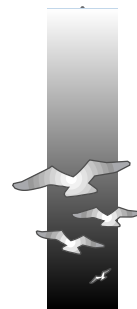
Συμμετοχή στο στρογγυλό τραπέζι με θέμα:

Ζητήματα ένταξης και φοίτησης αλλοδαπών μαθητών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στα Κύθηρα

■ ΕΛΕΝΗ Γ. ΛΕΟΝΤΣΙΝΗ

Διδάκτωρ Φιλοσοφίας Πανεπιστημίου Γλασκώβης, Λέκτορας Πανεπιστημίου Αθηνών (Π.Δ. 407/80) και Εντεταλμένη Λέκτορας Πανεπιστημίου Γλασκώβης Μεγάλης Βρετανίας

Η Ελένη Λεοντσίνη είναι διδάκτωρ φιλοσοφίας του Τμήματος Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου της Γλασκώβης (University of Glasgow) και διδάσκει φιλοσοφία με αυτοδύναμη διδασκαλία στο Τμήμα Φιλοσοφίας του ίδιου Πανεπιστημίου από το 1998 μέχρι σήμερα. Επίσης από τον Μάρτιο του 2003 διδάσκει φιλοσοφία στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών ως λέκτορας (Π.Δ. 407/80). Έχει επίσης διδάξει φιλοσοφία από το 2000 μέχρι το 2002 στο University of Edinburgh και στο

University of St Andrews της Σκωτίας της Μεγάλης Βρετανίας. Από το 2002 διδάσκει πολιτική φιλοσοφία στο Μαράσλειο Διδασκαλείο Δημοτικής Εκπαίδευσης καθώς και στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αθηνών. Από τον Οκτώβριο του 2004 θα διδάξει επίσης στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (κατεύθυνση Ηθικής Φιλοσοφίας) του Τμήματος Φ.Π.Ψ. της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Από τον Οκτώβριο του 2003 είναι υπότροφος του Ι.Κ.Υ. για μεταδιδακτορική έρευνα στην Ελλάδα (τίτλος ερευνητικού προγράμματος: «Πολιτική φιλία και δικαιοσύνη»).

Αριστούχος απόφοιτος της Ιωνιδείου Προτύπου Σχολής, σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών (Τμήμα Φιλοσοφίας – Παιδαγωγικής – Ψυχολογίας) όπου αποφοίτησε πρώτη στο έτος της με βαθμό «άριστα» από την κατεύθυνση Φιλοσοφίας. Πραγματοποίησε, με υποτροφίες του Κοινωφελούς Ιδρύματος «Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης», του Ιδρύματος «Α. Γ. Λεβέντης» και του Ιδρύματος «Μαρία Στάη» του Πανεπιστημίου Αθηνών, μεταπτυχιακές σπουδές στο University College London και στο University of Glasgow, οι οποίες οδήγησαν στην απόκτηση διδακτορικού διπλώματος (PhD). Το θέμα της διδακτορικής της διατριβής είναι *Η οικειοποίηση του Αριστοτέλη στην διαμάχη μεταξύ φιλελεύθερων και κοινοτιστών (The Appropriation of Aristotle in the Liberal-Communitarian Debate)*. Το κύριο ερευνητικό ενδιαφέρον της είναι στην ηθική και πολιτική φιλοσοφία, αρχαία και σύγχρονη. Άλλα επιστημονικά ενδιαφέροντά της σχετίζονται με τη φιλοσοφία της παιδείας, τη φιλοσοφία του δικαίου, τη φιλοσοφία της θρησκείας, τη φιλοσοφία της ιστορίας, την ιστορία της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας και την ιστορία των ιδεών. Έχει συμμετάσχει με ανακοινώσεις σε διεθνή και ελληνικά συνέδρια και έχει δημοσιεύσει μελέτες σε επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα. Η διδακτορική της διατριβή πρόκειται να εκδοθεί από το Σαριπόλειο Ίδρυμα του Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι μέλος ελληνικών και διεθνών φιλοσοφικών εταιρειών, επιστημονικών φορέων και συλλόγων. Γνωρίζει άριστα αγγλικά και γαλλικά.

Μετανάστευση, κοινότητα και πολυπολιτισμική κοινωνία

Στην ανακοίνωση αυτή, η οποία εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο της διαμάχης φιλελεύθερων και κοινοτιστών στη σύγχρονη πολιτική φιλοσοφία, θα ασχοληθώ με τη σχέση της κοινότητας και της πολυπολιτισμικής κοινωνίας αναφορικά προς το φαινόμενο της μετανάστευσης και της διασποράς γενικότερα. Επομένως, θα επικεντρωθώ κυρίως στις κοινότητες που συγκροτούνται από μεταναστευτικούς πληθυσμούς, παρόλο που παρόμοια θέματα αφορούν κάθε μορφή κοινότητας. Η ιδέα της πολυπολιτισμικότητας αποβλέπει στην ανάδειξη και προστασία του εθνοπολιτισμικού υπόβαθρου της κάθε κοινότητας, αποδίδοντας σε αυτό ιδιαίτερο νόημα και αξία, αλλά και γενικότερα στο σεβασμό της μοναδικής ταυτότητας κάθε ατόμου ανεξαρτήτως φύλου, φυλής ή εθνοτικής καταγωγής. Οι κοινοτιστές όμως ασκούν κριτική

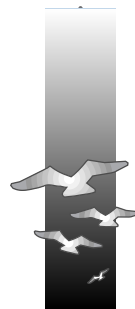
στη θεωρία του φιλελευθερισμού που ενστερνίζεται ο πολυπολιτισμός, γιατί κατά τη γνώμη τους δίδεται υπερβολική έμφαση στο άτομο και όχι στην κοινότητα και τους κοινούς σκοπούς της. Ωστόσο, είναι ακριβώς αυτές οι πολυπολιτισμικές πρακτικές που αρνείται ο κοινοτισμός (όπως λ.χ. οι πολυπολιτισμικές πρακτικές Αυστραλίας και Η.Π.Α.), οι οποίες επιτρέπουν στις μεταναστευτικές κοινότητες να διατηρούν την εθνική τους συνείδηση και να εξελίσσονται με τον τρόπο που αυτές επιθυμούν. Συνεπώς, ερχόμαστε κατά κάποιο τρόπο αντιμέτωποι με ένα είδος παραδόξου αναφορικά με το ρόλο της κοινότητας, το οποίο παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και καλεί προς περαιτέρω εξέταση.

■ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΛΕΟΝΤΣΙΝΗΣ

Καθηγητής Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας και Διδακτικής της Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Γεώργιος Ν. Λεοντσίνης είναι Καθηγητής Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας και Διδακτικής της Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών (Τμήματα Ιστορίας – Αρχαιολογίας και Ελληνικής Φιλολογίας) και πραγματοποίησε, με υποτροφία του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών, μεταπτυχιακές σπουδές στην Αγγλία (University of East Anglia, School of European History) που οδήγησαν στην απόκτηση διδακτορικού διπλώματος (PhD). Πραγματοποίησε μεταδιδακτορική έρευνα (1987-1988) στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου (University of London, Holloway and Bedford New College, Department of History), στο πλαίσιο του προγράμματος υποτροφιών της Επιστημονικής Επιτροπής Τεχνικής Βοήθειας του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και με την ιδιότητα του Επισκέπτη Ερευνητή (Visiting Scholar).

Είναι μέλος της Ένωσης Ιστορικών της Μ. Βρετανίας (The Historical Association), του Συλλόγου Διδασκόντων του Πανεπιστημίου της East Anglia της Μ. Βρετανίας, της International Society for the History of Ideas, της Ελληνικής Ιστορικής Εταιρείας, μέλος του Δ.Σ. της Ελληνικής Επιτροπής Σπουδών Νοτιοανατολικής Ευρώπης, μέλος της Εταιρείας Μελέτης Σχέσεων Δύσεως και Ελληνισμού, ιδρυτικό μέλος του Κέντρου Μελετών Ιονίου, μέλος της Αναγνωστικής Εταιρείας Κερκύρας, μέλος του Δ.Σ. του Ομίλου Κυθηρίων Καθηγητών Πανεπιστημίου, ιδρυτικό μέλος και μέλος του Δ. Σ. της Εταιρείας Κυθηραϊκών Μελετών, μέλος του Δ.Σ. της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος, μέλος της Ανθρωπιστικής Εταιρείας Ελλάδος, μέλος του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός», της Εραλδικής και Γενεαλογικής Εταιρείας Ελλάδος, της Πανελληνίας Ένωσης Φιλολόγων, μέλος του Δ. Σ. του Συλλόγου προς Διάδοσιν Ωφελίμων Βιβλίων, μέλος της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών, της Εταιρείας Λακωνικών Σπουδών, της Ιστορικής, Λαογραφικής και Αρχαιολογικής Εταιρείας Κρήτης και άλλων εταιρειών και πολιτιστικών συλλόγων του εσωτερικού και του εξωτερικού.

Δίδαξε κατά τα ακαδ. έτη 1985/86 –1989/90, με βάση το Π.Δ. 407/80, στο Τμήμα Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου το γνωστικό αντικείμενο «Δυτικές ευρωπαϊκές κυριαρχίες στον ελληνικό χώρο». Το 1989 εξελέγη Επίκουρος Καθηγητής στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών και δίδαξε τα γνωστικά αντικείμενα «Νεότερη ελληνική ιστορία» και «Διδακτική της ιστορίας». Το έτος 1992 εξελέγη στο ίδιο Πανεπιστήμιο Αναπληρωτής Καθηγητής στο γνωστικό αντικείμενο «Κοινωνική ιστορία της νεότερης Ελλάδας και διδακτική της ιστορίας» και το 1997 Καθηγητής στο ίδιο γνωστικό αντικείμενο. Κατά τα ακαδ. έτη 1989/90 έως 1997/98 δίδαξε στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Παιδαγωγικά Τμήματα) «Νεότερη ελληνική ιστορία» και «Διδακτική της ιστορίας». Είναι μέλος της Γενικής Συνέλευσης του Προγράμματος Σπουδών Επιλογής Διαχείρισης Ανθρωπίνων Πόρων και Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών και διδάσκει σ' αυτό τα γνωστικά αντικείμενα «Ιστορία της νεότερης Ελλάδας», «Νεότερη ευρωπαϊκή ιστορία» και «Ιστορία της νεοελληνικής εκπαίδευσης». Στο Μαράσλειο Διδασκαλείο του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών διδάσκει τα μαθήματα «Διδακτική της ιστορίας», «Πρακτικές ασκήσεις διδακτικής της ιστορίας» και «Νεότερη ελληνική και ευρωπαϊκή ιστορία». Κατά τα ακαδ. έτη 1996/1997 – 2002/2003 διετέλεσε Διευθυντής του 3ου Περιφερειακού Επιμορφωτικού Κέντρου Αθηνών.

Το έτος 1999 εξελέγη δημοτικός σύμβουλος του Δήμου Κυθήρων, που ιδρύθηκε με βάση το Ν. «Καποδίστριας» για την ανασυγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, και είναι υπεύθυνος για θέματα παιδείας, πολιτισμού και απόδημου ελληνισμού. Με πρωτοβουλία του ιδρύθηκε το Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Δήμου Κυθήρων, της επιστημονικής επιτροπής του οποίου αποτελεί μέλος. Υπό την επιστημονική του επίβλεψη και ερευνητική εποπτεία διοργανώθηκαν τα ακόλουθα διεθνή και πανελλήνια συνέδρια: 1) «Αειφόρος ανάπτυξη και περιβαλλοντική αγωγή» (Κύθηρα, 17/6/2000). Διοργανώθηκε από το Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Δήμου Κυθήρων σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Πειραιά και το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο. 2) Α' Διεθνές Συνέδριο Κυθηραϊκών Μελετών «Κύθηρα: Μύθος και πραγματικότητα» (Κύθηρα, 20-24/9/2000). Διοργανώθηκε από το Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Δήμου Κυθήρων σε συνεργασία με τον Τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αθηνών. 3) Πανελλήνιο Συνέδριο Κυθηραϊκών Μελετών «Εκκλησία, παιδεία – εκπαίδευση και πολιτισμός στα Κύθηρα» (Κύθηρα, 19-23/9/2001). Διοργανώθηκε από το Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Δήμου Κυθήρων σε συνεργασία με τον Τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης και το Μαράσλειο Διδασκαλείο του Πανεπιστημίου Αθηνών. 4) Επιστημονικό Συμπόσιο με θέμα «Επιστημονική Έρευνα στα Κύθηρα» (Κύθηρα 19-21/9/2003). Διοργανώθηκε από το Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Δήμου Κυθήρων σε συνεργασία με το Εργαστήριο Κοινωνικών Επιστημών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αθηνών.

Έχει δημοσιεύσει βιβλία, επιστημονικές μελέτες και άρθρα στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα. Έλαβε μέρος σε συνέδρια και σε σεμινάρια στο εσωτερικό και στο εξωτερικό. Η διδακτορική του διατριβή φέρει τον τίτλο *The Island of Kythera: A Social History, 1700-1863*. (University of East Anglia, School of European History, εκδ. Σαριπόλειου Ιδρύματος Πανεπιστημίου Αθηνών, 1987). Άλλα βασικά του βιβλία είναι: 1) *Ζητήματα επτανησιακής κοινωνικής ιστορίας*, (εκδ. Αφοι Τολίδη, Αθήνα 1991). 2) *Ζητήματα νεότερης ελληνικής ιστορίας και εκπαίδευσης*, Κεντρ. διάθεση εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 1995. 3) *Ζητήματα νεότερης ελληνικής ιστορίας*, Κεντρ. διάθεση εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 2000. 4) *Διδακτική της ιστορίας: Γενική - τοπική ιστορία και περιβαλλοντική εκπαίδευση*, Κεντρ. διάθεση εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 1996. 5) *Ιστορία - περιβάλλον και η διδακτική τους*, Κεντρ. διάθεση εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 1999. 6) *Πειραματικό πρόγραμμα για τη διδασκαλία της τοπικής ιστορίας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση* (Υπουργείο Εθνικής Παιδείας, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Αθήνα 2000). 7) *Η τοπική ιστορία ως πεδίο σπουδής στο πλαίσιο της σχολικής παιδείας*, Ο.Ε.Δ.Β., Αθήνα 2001. 8) *Θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα διδακτικής της ιστορίας*, εκδ. Ινστιτούτο του Βιβλίου – Α. Καρδαμίτσα, Αθήνα 2003. 9) *Πολυπολιτισμικότητα, ελληνική διασπορά και διδακτική της ιστορίας*, εκδ. Ινστιτούτο του Βιβλίου – Α. Καρδαμίτσα, Αθήνα 2004.

Κυθηραϊκή εποχική μετανάστευση (18ος αι. – 1821 περίπου) και προσφυγικό πρόβλημα κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης

Με την εισήγηση αυτή θα επιδιώξω με συντομία να προσεγγίσω την κυθηραϊκή μετανάστευση στους νεότερους χρόνους (18ος – 20ός αι.) και να αναφερθώ στις τρεις διαστάσεις της (εποχική, εσωτερική και εξωτερική μετανάστευση). Για την εσωτερική και εξωτερική μετανάστευση διακεκριμένοι εισηγητές του συνεδρίου από το εσωτερικό και το εξωτερικό θα αναφερθούν και θα φωτίσουν πολλές πλευρές τους. Το βασικό όμως μέρος της εισήγησής μου θα αναλωθεί στη μελέτη του φαινομένου της κυθηραϊκής εποχικής μετανάστευσης από τα Κύθηρα προς ελληνικές και άλλες περιοχές για τις καλλιέργειες αγροκτημάτων και τη συγκομιδή των καρπών (18ος αι. – 1821 περίπου). Η μορφή αυτή της μετανάστευσης στα Κύθηρα, που εντοπίζεται να επισυμβαίνει και στα άλλα νησιά του Ιονίου (Επτάνησος), όπως και σε άλλες ελληνικές περιοχές, θα διασυνδεθεί κατά την τελική φάση της με το προσφυγικό πρόβλημα που ανακύπτει στα νησιά κατά τα προεπαναστατικά χρόνια και την περίοδο της Ελληνικής Επανάστασης. Τα Κύθηρα ωστόσο κατά το 18ο και το 19ο αι. αναπτύσσονται δημογραφικά και οικονομικά, ενώ μια σειρά κοινωνικών και πολιτικών διεργασιών στη στροφή του αιώνα και επί Βρετανικής Προστασίας ενδυναμώνουν πτυχές της πολιτικής, κοινωνικής, οικονομικής και πνευματικής ζωής του νησιού, οι οποίες και σηματοδοτούν, με βάση τα νέα δεδομένα, μια πορεία σταθερής εξέλιξής του. Η προσέγγιση ιδιαίτερα του προσφυγικού προβλήματος την περίοδο 1821-1827 αναδεικνύει σημαντικές πτυχές της κοινωνικής και πολιτισμικής ζωής των κατοίκων των Κυθήρων και

εφαρμοσμένες πολιτικές, κοινωνικές στάσεις και συμπεριφορές που υπερβαίνουν τα όρια προεξαγγελλμένων επίσημων πολιτικών αποφάσεων και συμβατικών θέσεων της ξένης διοίκησης, των οργάνων της κοινοτικής αυτοδιοίκησης (προεστών-εφημερίων) αλλά και της ηγεσίας της τοπικής Εκκλησίας.

Ελληνικός ευεργετισμός και κυθηραϊκά κληροδοτήματα (19ος – 20ός αι.)

Με την εισήγηση αυτή θέτω τους εξής στόχους:

1. Να καταγράψω, με τη μορφή μιας πρόδρομης εισήγησης και ερευνητικής προσέγγισης, τα κυθηραϊκά κληροδοτήματα που προέκυψαν με βάση διαθήκες ή απλές δωρεές από τις αρχές εμφάνισης του κυθηραϊκού ευεργετισμού μέχρι σήμερα και να αναδείξω την εξελικτική πορεία της λειτουργίας τους [πρώτη κληροδοσία εντοπίζεται αυτή του κυθηρίου ομογενούς ιερομονάχου Αμβροσίου Βιτσαμάνου (Vizzamano), 1814].
2. Να εντάξω τα κληροδοτήματα αυτά, με βάση τη βούληση των κυθηρίων διαθετών – ευεργετών της ομογένειας και των Κυθηρίων του εσωτερικού στη νοηματική συνάφεια της εποχής, λαμβάνοντας υπόψη τις παραμέτρους εκείνες που εκάστοτε συντελούσαν στη γένεση του φαινομένου και διαμόρφωναν το περιεχόμενο της βούλησης των διαθετών για συγκεκριμένη αγαθοεργία.
3. Να αναφερθώ ειδικότερα στο περιεχόμενο της βούλησης των δωρητών και στο πολιτικό, κοινωνικό και οικογενειακό υπόβαθρο της σκέψης και των επιλογών των προσώπων αυτών που προέβησαν στην κίνηση του ευεργετισμού και εξέφρασαν συναφή συναισθήματα, ώστε να προκύψει σχετική μέριμνα για εκπλήρωση συγκεκριμένων αναγκών του πληθυσμού στον οποίο οι διαθέτες επιθυμούσαν να απευθυνθούν, ώστε να τους παρασχεθεί προσδιορισμένη από αυτούς ευεργεσία, απαραίτητη κατ' αυτούς υλική αρωγή ή άλλη πολύτιμη και ωφέλιμη υπηρεσία.
4. Να αναζητήσω και να καταγράψω τις κληροδοσίες εκείνες (πρώτο κείμενο διαθήκης και κωδικέλλους και άλλα κείμενα δωρεών, όπου υπάρχουν) και να παρακολουθήσω τη δυνατότητα από τους οριζόμενους επιτρόπους εκτέλεσης ή μη του περιεχομένου της βούλησης των διαθετών - δωρητών.
5. Να αναζητήσω και να καταγράψω τα ιδρύματα που, με βάση τις δωρεές και τη βούληση των διαθετών, συγκροτήθηκαν και λειτούργησαν ως φιλανθρωπικά ιδρύματα. Να παρουσιάσω ακόμη τα καταστατικά των ιδρυμάτων αυτών και να αναφερθώ με συντομία στο σκοπό και στους στόχους ίδρυσης και λειτουργίας τους.

Η καταγραφή γενικά και κριτική παρουσίαση των κληροδοτημάτων αυτών στη φάση αυτή της έρευνας προγραμματίζεται να λάβει την εξής μορφή: 1) Βιογραφική προσέγγιση του διαθέτη – δωρητή και ένταξή του στο ιδεολογικό υπόβαθρο και στα συμφραζόμενα της εποχής του. 2) Αναζήτηση και καταγραφή των κειμένων των διαθηκών, κωδικέλλων και απλών δωρεών με

έμφαση στην προσέγγιση του περιεχομένου τους για προσφορά συγκεκριμένου ευεργετικού έργου. 3) Παρουσίαση του καταστατικού του κάθε ιδρύματος και σύντομη αναφορά στο προσφερόμενο από το ίδρυμα κοινωφελές έργο αλλά και στο βαθμό προσαρμογής των επιτρόπων διαχείρισης της προσφερόμενης ευεργεσίας στους όρους της βούλησης των διαθετών. 4) Έκδοση, σε παράρτημα, της διαθήκης και των κωδικέλλων και απλών δωρεών των διαθετών όπως και των καταστατικών των ιδρυμάτων που έχουν προκύψει από τις κληροδοσίες αυτές ή όποιων κειμένων έχουν διασωθεί και δηλώνουν την επιθυμία υλοποίησης της βούλησης των κυθηρίων ευεργετών.

■ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΥΡΑΝΤΟΣ

Εκπαιδευτικός, Πρόεδρος Διδασκαλικού Συλλόγου Κυθήρων, Νομαρχιακός Σύμβουλος Νομαρχίας Πειραιά

**Συμμετοχή στο στρογγυλό τραπέζι με θέμα:
Ζητήματα ένταξης και φοίτησης αλλοδαπών μαθητών
στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση στα Κύθηρα**

■ ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΜΑΛΚΙΔΗΣ

Λέκτορας Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης

Ερευνητικά ενδιαφέροντα: μετανάστευση, κοινωνική συγκρότηση στη μεταπολεμική Ελλάδα, στον παρευξέινιο χώρο και στη Χερσόνησο του Αίμου, κοινωνία και μειονότητες.

Σχετικές δημοσιεύσεις σε ελληνικά διεθνή επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων.

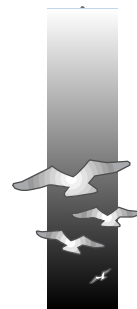
■ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

Πτυχιούχος Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης

Ερευνητικά ενδιαφέροντα: Κοινωνία και πολιτική στην Ελλάδα και τον παρευξέινιο χώρο.

**Η μεταπολεμική μετανάστευση από τα Κύθηρα προς το εσωτερικό.
Κοινωνικές και οικονομικές όψεις**

Η μετανάστευση αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα κοινωνικά φαινόμενα της ανθρώπινης ιστορίας σε κάθε περίοδο, από και προς τα περισσότερα μέρη του κόσμου, φαινομένου του οποίου τα όρια καθορίζονταν από την εξέλιξη της εποχής. Η ελληνική γη, τον 19ο και κυρίως τον 20ό αιώνα, αποτέλεσε μία από τις μεγαλύτερες κοιτίδες αρνητικής μετανάστευσης. Το ελληνικό

έθνος εξαπλώθηκε σε όλες τις γωνίες της υφελίου δημιουργώντας σημαντικές εστίες ελληνικής παρουσίας και συμμετέχοντας στην εξάπλωση του ελληνικού πνεύματος. Τα Κύθηρα δεν θα μπορούσαν να αποτελέσουν εξαίρεση στη μεταναστευτική κίνηση, αφού αυτή φαινόταν ως μόνη λύση στην αντιμετώπιση των δύσκολων συνθηκών ζωής που επέβαλε η απουσία του κρατικού σχεδιασμού για οικονομική ανάπτυξη της ελληνικής και ειδικότερα της νησιωτικής περιφέρειας. Η μετανάστευση από τα Κύθηρα είχε άμεσο αντίκτυπο στο νησί, αφού το οικονομικό εύρος που απέκτησαν οι κάτοικοι και η ανάμνηση της πατρίδας, τους μετέτρεψαν σε αρωγούς στην πολιτισμική, εμπορική και οικονομική ανάπτυξη του νησιού, αλλά και μάρτυρες της εγκατάλειψης. Η εισήγηση διερευνά όψεις της μετανάστευσης από τα Κύθηρα μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο προς την υπόλοιπη ελληνική επικράτεια, εντοπίζει τη δυναμική της μετανάστευσης με αναφορές σε στατιστικά στοιχεία και προσπαθεί να αξιολογήσει τις αρνητικές και θετικές επιπτώσεις στην οικονομική και κοινωνική ζωή, στην ανάπτυξη και την εξέλιξη του νησιού.

■ ΗΛΙΑΣ Α. ΜΑΡΣΕΛΟΣ

Οικονομολόγος Μ.Α., Διευθυντής Δημοσίων και Διεθνών Σχέσεων Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Ηλίας Μαρσέλλος είναι προϊστάμενος του τμήματος Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σχέσεων του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Οικονομικών και Εμπορικών Επιστημών (Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών) και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στην Αμερική όπου παρακολούθησε μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Columbia και το New School University (Τμήμα Οικονομικών Επιστημών) της Νέας Υόρκης. Στην δεκαετία 1985-1995 δίδαξε ως Επίκουρος Καθηγητής στο τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Αθηνών. Έχει γράψει πολλά άρθρα πάνω σε θέματα περιφερειακής οικονομικής ανάπτυξης και την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και πάρα πολλές μονογραφίες για τα Κύθηρα και το οικονομικό μέλλον του νησιού. Είναι επίσης Διευθυντής της τοπικής εφημερίδας του νησιού *Κυθηραϊκή Ιδέα* και Πρόεδρος του νεοσύστατου Ινστιτούτου του Κυθηραϊσμού, το οποίο συνδέει τους Κυθηρίους σε όλο τον κόσμο μεταξύ τους.

Αμφίδρομες οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές επιπτώσεις στην αποδημία και τον κυθηραϊκό χώρο από την ένταξη των κυθηρίων μεταναστών στις χώρες υποδοχής και παλιννόστησης κατά τη διάρκεια του 20ού αιώνα (παράδοξο της τοποφιλίας)

Με την εισήγηση μου αυτή, πρώτον, εξετάζω τα τρία βασικά στάδια των κινήσεων της κυθηραϊκής μετανάστευσης, καθώς επίσης και τις επιπτώσεις στη χώρα προέλευσης και προορισμού, κατά τη διάρκεια του δεύτερου μισού του 20ού αιώνα. Το πρώτο στάδιο θα είναι η κυθηραϊκή μετανάστευση, το

δεύτερο η κυθηραϊκή παλιννόστηση και το τρίτο η τοπική (περιφερειακή) ανταπόκριση και στις δυο περιπτώσεις. Δευτερευόντως, προσπαθώ να δώσω απάντηση στο ερώτημα σε τι βαθμό οι περιφέρειες προορισμού και προέλευσης επηρεάστηκαν. Στην συνέχεια, συγκρίνω το επίπεδο των κοινωνικών, οικονομικών και πολιτισμικών γεγονότων καθώς επίσης τις μορφωτικές και πολιτικές συνθήκες και τις δυνατότητες απασχόλησης και στις δυο αυτές περιφέρειες. Τέλος, συνδυάζοντας τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτισμικά δεδομένα των δραστηριοτήτων, διαπιστώνω ένα νέο περιφερειακό παράδοξο, το παράδοξο της κυθηραϊκής τοποφιλίας.

■ ΙΩΑΝΝΗΣ Χ. ΜΑΥΡΟΜΑΤΗΣ

Εκπαιδευτικός, Πάρεδρος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

Ο Γιάννης Χ. Μαυρομάτης γεννήθηκε στις Πιτσινάδες και τελείωσε το Γυμνάσιο Κυθήρων. Σπούδασε δάσκαλος και δίδαξε σε Ελληνικά Δημοτικά σχολεία στην Ελλάδα και στη Μ. Βρετανία. Σπούδασε επίσης πολιτικές επιστήμες στο Πάντειο και μετεκπαιδεύτηκε στο Μαράσλειο Διδασκαλείο. Με υποτροφία του ΙΚΥ απέκτησε διδακτορικό τίτλο από το πανεπιστήμιο Bristol της Αγγλίας. Υπηρέτησε ως συντονιστής Ελληνόγλωσσας Εκπαίδευσης, στο Ελληνικό Προξενείο του San Francisco (1998-2002), για να επιβλέπει τα Ελληνικά σχολεία 13 Δυτικών Πολιτειών των ΗΠΑ. Επιστρέφοντας στην Ελλάδα υπηρέτησε ως Σχολικός Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και από τον Ιανουάριο 2004 είναι Πάρεδρος Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Κυθήριοι στην Καλιφόρνια στον 20ό αιώνα: κοινωνική και οικονομική δραστηριότητα

Η εισήγηση αυτή αναφέρεται στην εγκατάσταση, την οργάνωση σε Αδελφότητα, την εξέλιξη και την οικονομική και κοινωνική δράση των Κυθηρίων που εγκαταστάθηκαν στην Καλιφόρνια από το 1900 μέχρι το 2002. Παρουσιάζεται το καταστατικό της Κυθηραϊκής Αδελφότητας, οι επιχειρήσεις των Κυθηρίων, η ευεργετική προσφορά τους στην Καλιφόρνια και στα Κύθηρα. Τα στοιχεία της εισήγησης προέρχονται από έρευνα στα εκκλησιαστικά αρχεία των Ορθόδοξων εκκλησιών της Καλιφόρνιας, από άλλα έγγραφα και από βιντεοσκοπημένες συνεντεύξεις με υπερήλικες κυθηρίους μετανάστες που εγκαταστάθηκαν μόνιμα στην Καλιφόρνια.

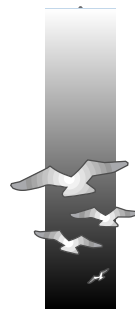
■ **ΚΑΛΥΨΩ Χ. ΜΙΧΑΛΑΚΑΚΗ**

Εκπαιδευτικός, κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην Ιστορία (Μ.Α.), Υπ. Διδάκτωρ Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών

Η Καλυψώ Μιχαλακάκη γεννήθηκε στα Κύθηρα. Είναι πτυχιούχος του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Παρακολούθησε στο Π.Ε.Κ. (Περιφερειακό Εκπαιδευτικό Κέντρο) Πειραιά τρίμηνο επιμορφωτικό σεμινάριο. Μετεκπαιδεύτηκε στο Μαράσλειο Διδασκαλείο Αθηνών. Το 2001 απέκτησε τον μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών με ειδίκευση: «Διδακτική της Ιστορίας – Πολιτιστική Παράδοση» από το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Από το 2001 εκπονεί τη διδακτορική της διατριβής με θέμα: «Τα κυθηραϊκά σωματεία στην Αττική, Σμύρνη και Αλεξάνδρεια», υπό την εποπτεία του καθηγητή Γ. Ν. Λεοντσίνη. Συγγραφικό έργο: το βιβλίο *Κυθηραϊκά θέματα* λαογραφίας καθώς και ποικίλα άρθρα στον κυθηραϊκό τύπο και σε εκπαιδευτικά περιοδικά. Δημοσιεύματά της περιλαμβάνουν: «Η πολιτική δράση του Στρατηγού Πάνου Κορωναίου», «Η ιστορία των κυθηραϊκών σωματείων Αττικής», «Η δράση του κυθήριου καλλιτέχνη Βαγγέλη Καβιέρη», «Το κληροδότημα Δημητρίου Πατρίκιου και η γεωργική εκπαίδευση στα Κύθηρα». Έχει λάβει μέρος σε συνέδρια στην Αττική, στα Κύθηρα, στην Κεφαλλονιά και τον προσεχή Οκτώβριο (2004) θα συμμετάσχει στο Ε΄ Πανελλήνιο Συνέδριο, στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών με θέμα: «Διδακτική πρόταση στην Ιστορία αναφορικά με τα εργοστάσια του Πειραιά την περίοδο 1850-1900». Δίδαξε ακόμη στην εισαγωγική επιμόρφωση δασκάλων στο Π.Ε.Κ. (Περιφερειακό Επιμορφωτικό Κέντρο Πειραιά). Είναι μέλος της Ελληνικής Παιδαγωγικής Εταιρείας, της Ελληνικής Λαογραφικής Εταιρείας καθώς και της Εταιρείας Κυθηραϊκών Μελετών.

Κυθηραϊκή μετανάστευση: Δομές και λειτουργία των κυθηραϊκών συλλόγων εσωτερικού (Αττικής), Σμύρνης και Αλεξάνδρειας

Πληθυσμιακές μετακινήσεις κατά τον 19ο και τον 20ό αιώνα συνετέλεσαν στη δημιουργία της κυθηραϊκής διασποράς. Αρχικά, η μετακίνηση αυτή στράφηκε μαζικά προς την Αλεξάνδρεια και τη Σμύρνη. Ως αποτέλεσμα είχε τη δημιουργία μορφών συσσωμάτωσης στις ομώνυμες περιοχές. Χαρακτηριστικά δείγματα εξωτερικής μετανάστευσης αποτελούν οι μετακινήσεις Κυθηρίων αρχικά προς την Σμύρνη και στη συνέχεια προς την Αλεξάνδρεια με συνέπεια την ίδρυση Κυθηραϊκών Αδελφοτήτων. Ακολούθησε παρόμοια πορεία μεταναστευτικών ρευμάτων Κυθηρίων προς τον Πειραιά, οι οποίοι ίδρυσαν σωματείο με την επωνυμία «Κυθηραϊκή Αδελφότητα Πειραιώς – Αθηνών», και προς την Αθήνα όπου ιδρύθηκε σωματείο με την επωνυμία «Κυθηραϊκός Σύνδεσμος Αθηνών». Κατά τη διάρκεια του 20ού αι. η κυθηραϊκή μετανάστευση στην Αττική εκφράζεται με την ίδρυση μικρότερων πολιτιστικών σωματείων αλλά και σπουδαστικών συλλόγων. Προς το τέλος του αιώ-

να ιδρύθηκε το πολιτιστικό σωματείο του Αλίμου. Η ίδρυσή του οφείλεται στη δημιουργία του Οικοδομικού Συνεταιρισμού στον Άλιμο Αττικής με την επωνυμία «Μυρτιδιώτισσα». Η έρευνα στηρίζεται στη μελέτη αρχείων συλλόγων, αδελφοτήτων της διασποράς και τοπικών αρχείων. Η μελέτη των δομών και της λειτουργίας των συλλόγων αυτών, όπως κατά ένα μεγάλο μέρος αναδεικνύεται μέσα από τα αρχεία τους, προσδιορίζουν τα χαρακτηριστικά της ταυτότητας των κυθηραϊκών εθνοτοπικών συλλόγων των κοινοτήτων τους καθώς και τις δραστηριότητές τους στο νέο χώρο διαμονής.

■ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΜΠΑΜΠΟΥΝΗΣ

Επικ. Καθηγητής Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών

Γεννήθηκε στη Μήλο το 1952. Σπούδασε ιστορία και αρχαιολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Αναγορεύθηκε διδάκτορας νεότερης ελληνικής ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών το 1998. Τον Ιούλιο του 2000 εξελέγη Λέκτορας στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών και τον Ιούνιο του 2004 Επίκουρος Καθηγητής στο ίδιο Τμήμα. Το συγγραφικό του έργο αφορά κυρίως στη νεότερη ελληνική ιστορία, στους θεσμούς και στις ιστορικές πηγές. Έχει δώσει διαλέξεις στο εξωτερικό μετά από πρόσκληση των Πανεπιστημίων της Κύπρου, της Βόννης, του Münster και του Johannesburg. Η διδακτορική διατριβή του εκδόθηκε σε αναθεωρημένη μορφή το 1999 (*Η εκπαίδευση κατά την καποδιστριακή περίοδο. Διοικητική οργάνωση και εκπαιδευτική λειτουργία*, εκδ. Σύλλογος προς Διάδοσιν Ωφελίμων Βιβλίων, Αθήνα 1999, 530 σσ.).

Κυθήριοι στη Νότια Αφρική

Με την εισήγηση αυτή επιδιώκεται να προσεγγιστεί το ζήτημα των Κυθηρίων μεταναστών στη Νότια Αφρική και ειδικότερα στο Γιοχάνεσμπουργκ, όπου συναντάται ακόμη αξιοσημείωτη ελληνική παροικία με ευδιάκριτη κοινοτική και ευρύτερη ομογενειακή οργάνωση. Γενικότερα, η ιστορία των ελληνικών κοινοτήτων της Ν. Αφρικής είναι μεταγενέστερη εκείνων της Βορείου Αφρικής. Εν προκειμένω, δίδεται το ιστορικό, κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο ανάπτυξης της κυθηραϊκής αποδημίας στο συγκεκριμένο χώρο και εκτίθενται όσα αφορούν στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές δραστηριότητες αυτών των μεταναστών, στο οικονομικό και κοινωνικό τους status, στη διαμόρφωση της εθνοτικής και της κυθηραϊκής τους ταυτότητας καθώς και στη σχέση τους με την κοινωνία υποδοχής.

Για την εργασία αυτή πραγματοποιήθηκε επιτόπια έρευνα στη Ν. Αφρική και στα Κύθηρα.

■ ΝΙΚΟΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

Σύμβουλος Κοινωνιολογίας Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

Διδάκτορας της Κοινωνιολογίας με ειδικές σπουδές στις διομαδικές σχέσεις, την κοινωνική και πολιτισμική ανθρωπολογία και την κοινωνική ψυχολογία και με ερευνητικό-συγγραφικό έργο στα αντικείμενα της μετανάστευσης, της κοινωνικής προκατάληψης, της κοινωνιολογίας και της ψυχολογίας των καταστροφών, της σχολικής βίας και των κοινωνικών προβλημάτων. Σύμβουλος Κοινωνιολογίας στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, αρμόδιος για θέματα Κοινωνικών Επιστημών στην Μέση Εκπαίδευση και μέλος των Τμημάτων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Ερευνών και Αξιολόγησης-Επιμόρφωσης. Εθνικός Ανταποκριτής της Ελλάδας στον ΟΟΣΑ για θέματα στατιστικής παρακολούθησης της μεταναστευτικής κίνησης (1995-2000) και Συντονιστής του Δικτύου Έρευνας Καταστροφών και Κοινωνικών Κρίσεων στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης Κοινωνιολόγων.

Διαδικασίες ενσωμάτωσης και αφομοίωσης των Ελλήνων στις ΗΠΑ: Δημογραφικές και άλλες κοινωνικές παράμετροι

Η εισήγηση ξεκινά με μια γενική ανασκόπηση των μεταναστευτικών εισροών και εκροών Ελλήνων από και προς τις ΗΠΑ. Στη συνέχεια εξετάζονται τα συγκριτικά κοινωνικό-οικονομικά επιτεύγματα των Ελλήνων της Αμερικής, σε σχέση με το γενικό πληθυσμό αλλά και άλλες επιλεγμένες εθνικές ομάδες. Ακολουθεί συζήτηση για τις επιδράσεις των δημογραφικών διαδικασιών, της κοινωνικο-οικονομικής κινητικότητας και άλλων κοινωνικών παραγόντων στις διαδικασίες αφομοίωσης και διατήρησης της ελληνικής ταυτότητας. Τέλος, η διατήρηση της ελληνικής ταυτότητας αναλύεται στο πλαίσιο νέων συνθηκών της παγκοσμιοποίησης, της μαζικής κουλτούρας, της νέας διεθνούς μετανάστευσης και των νέων τεχνολογιών της πληροφορικής. Αναρωτιόμαστε αν οι νέες αυτές συνθήκες –οι οποίες έχουν συντελέσει στον επαναπροσδιορισμό του κοινωνικού χώρου– μπορούν να καταστήσουν λιγότερο καθοριστική τη συνάρτηση της ταυτότητας με τη δημογραφική ανανέωση από το μητροπολιτικό κέντρο.

■ ΤΖΕΗΜΣ ΠΡΙΝΕΑΣ

Δημιουργός της ιστοσελίδας *Kythera-family.net*, Υπεύθυνος για την Ευρώπη, Γερμανία

Η εφαρμογή των Τεχνολογιών της Πληροφορίας στην κυθηραϊκή διασπορά: η ιστοσελίδα «Kythera-family.net» και η ακαδημαϊκή υποδοχή της

Η κοινότητα καταργεί στις μέρες μας τη γεωγραφία. Ακόμη προσπαθούμε να συνειδητοποιήσουμε πώς είναι δυνατόν να ενσωματωθεί η έννοια της φυσι-

κής κοινότητας με την πραγματικότητα της διάσπασης. Με τα παραπάνω θέματα σχετίζεται και η ερώτηση πώς είναι δυνατόν, καθώς βαδίζουμε προς έναν «εικονικό» κόσμο, να διατηρήσουμε τον ανθρωπισμό μας, αγκαλιάζοντας συγχρόνως και την τεχνολογία. Η απάντηση βρίσκεται στο να ανακατασκευάσουμε την κοινότητα κατά τέτοιο τρόπο ώστε να είναι (α) προσβάσιμη και (β) εναρμονισμένη με τη βαθιά ανθρώπινη ανάγκη της επιθυμίας του ανήκειν σε κάτι που έχει παρελθόν και μέλλον. Το «project» αυτό αποτελεί μία αναζήτηση προς την έννοια της δεσμεύσεως: είναι ένα πείραμα στην επανενσωμάτωση της κοινότητας απέναντι σε ηλικιακές ομάδες και διαβαθμίσεις οικονομικής ευμάρειας και εκπαίδευσης. Κατά προέκταση, με το να διευκολύνεται η συμμετοχή των μελών της κοινότητας και η διάθεση των δεδομένων και των επαφών, που είναι πολύτιμες για τις ακαδημαϊκές σπουδές, προωθείται η επιστημονική μελέτη της νήσου των Κυθήρων.

■ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΣΟΥΓΙΑΝΝΗΣ

Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων Πανεπιστημίου Πειραιώς

Γεννήθηκε στον Πειραιά το 1944. Τελείωσε τις γυμνασιακές του σπουδές το 1962 στο Β΄ Πρακτικό Πειραιά. Έγινε πτυχιούχος της Ανωτάτης Βιομηχανικής Σχολής Πειραιά το 1967. Συμμετείχε στο York University σε μεταπτυχιακά σεμινάρια Χρηματοοικονομικής Διοίκησης το 1985. Είναι διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Πειραιώς από το 1988 με ειδίκευση στη Χρηματοοικονομική Διοίκηση και διδάσκει ως Επίκουρος Καθηγητής στο ίδιο Πανεπιστήμιο σχετικά μαθήματα. Από το 2002 και μετά διδάσκει επίσης στην Αστυνομική Ακαδημία της Αθήνας. Έχει δημοσιεύσει πολλά άρθρα επιστημονικού ενδιαφέροντος σε εθνικά και διεθνή περιοδικά και αρκετά βιβλία από τα οποία σημαντικότερα είναι: *Χρηματοοικονομική Ανάλυση του Μάρκετινγκ* (1995), *Διοίκηση Πωλήσεων-Προσωπική Πώληση* (2001) και *Μάρκετινγκ Προϊόντων Ασφαλιστικών Εταιριών* (1998).

Έχει διδάξει παράλληλα από το 1970 μέχρι σήμερα στη Σχολή Ικάρων, Ινστιτούτο Τραπεζικών Σπουδών Εμπορικής Τράπεζας Ελλάδος, Σχολή Πολέμου Π.Ν., Ανωτέρα Σχολή ΟΤΕ, ΕΕΔΕ, ΕΛΚΕΠΑ και σε πολλά άλλα ενδοεπιχειρησιακά σεμινάρια σχετικά με τη σύγχρονη χρηματοοικονομική αντίληψη. Είναι οικονομικός σύμβουλος του ΕΒΕΠ από δεκαπενταετίας, καθώς και άλλων επιχειρήσεων. Είναι έφεδρος αξιωματικός του Πολεμικού Ναυτικού από το 1969. Είναι παντρεμένος με την Αδαμαντία Ψιλάκη και έχει τρία παιδιά, την Σταματίνα που είναι καθηγήτρια μουσικής το Σπύρο που είναι τραπεζίκός και το Γιώργο που είναι κάτοχος μεταπτυχιακού στη Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

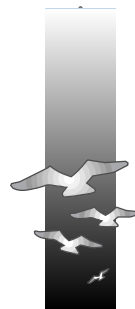
■ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΣΟΥΓΙΑΝΝΗΣ

Μ.Β.Α. «Διοίκησης Τουριστικών Επιχειρήσεων» Πανεπιστημίου Πειραιώς

Απόφοιτος του τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πειραιά στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα «Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων» (Μ.Β.Α. με κατεύθυνση τουρισμού) το έτος 2000-2002 (βαθμός λίαν καλώς). Πτυχιούχος σχολής Διοίκησης-Οικονομίας, τμήμα Διοίκησης Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΤΕΙ Αθήνας) το 1998 (βαθμός λίαν καλώς). Απόφοιτος Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου Πειραιά 1994 (βαθμός λίαν καλώς). Γνωρίζει άριστα την ισπανική, τη γαλλική και την αγγλική γλώσσα. *Διδακτική εμπειρία:* Καθηγητής οικονομικών – τουριστικών μαθημάτων στα Ι.Ι.Ε.Κ. Ξυνής τα έτη 2001-2002. Καθηγητής Ισπανικών από το 1994. Μέλος του ΔΡΑ.Τ.ΤΕ (Δράση για τον Τουρισμό και την Τουριστική Εκπαίδευση) όπου συνεργάζεται με τον Επικ. Καθηγητή του ΤΕΙ Αθήνας Δημήτριο Λαλούμη. *Επαγγελματική εμπειρία:* Τουριστική Εταιρία R.C.I, τμήμα πωλήσεων και εξυπηρέτησης πελατών 10-2-2003 έως σήμερα. Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης Ε.ΚΕ.Π.Ε.Ε., τμήμα οργάνωσης εκπαιδευτικών σεμιναρίων 16-9-2002 έως 7-2-2003. Ολυμπιακή Αεροπορία Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, τμήμα Οικονομικής Ανάλυσης από 15-2-01 ως 15-7-2001. Επιστημονικός συνεργάτης στο μάθημα «Διοίκηση Πωλήσεων – Προσωπική Πώληση» στο τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πειραιά από το 2000 μέχρι σήμερα. Πρακτορείο Tryfon Tours, τμήμα πωλήσεων, Μάρτιος 2000 -Φεβρουάριος 2001. Πρακτορείο Athens Express τμήμα πωλήσεων Φεβρουάριος - Σεπτέμβριος 1999. Πρακτική άσκηση έξι μηνών στο τουριστικό γραφείο Ion Tours, Νικηφόρου 12 Αθήνα, στο τμήμα κρατήσεων. Μάρτιος-Σεπτέμβριος 1998. *Σεμινάρια:* Έχει παρακολουθήσει σεμινάρια Ισπανικής γλώσσας και Πολιτισμού στο Πανεπιστήμιο της Valencia στην Ισπανία, το Σεπτέμβριο 1995. Έχει παρακολουθήσει Σεμινάρια και Ημερίδες σχετικά με τον Τουρισμό που έχουν οργανωθεί από το μεταπτυχιακό πρόγραμμα τουρισμού του τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πειραιώς. *Μελέτες-εργασίες:* Πτυχιακή εργασία στα πλαίσια των μεταπτυχιακών σπουδών του, σχετικά με την τουριστική ανάπτυξη στο νησί Κύθηρα (Καλοκαίρι – Φθινόπωρο 2001). Έχει εκπονήσει πάνω από δέκα εργασίες στα πλαίσια των μεταπτυχιακών του σπουδών σε ποικίλα γνωστικά αντικείμενα όπως ανάλυση στρατηγικής τουριστικών επιχειρήσεων, οικονομοτεχνική μελέτη κλπ. Πτυχιακή εργασία για το ΤΕΙ Τουρισμού: «Διαμόρφωση, λειτουργική αξιοποίηση περιβάλλοντος χώρου ξενοδοχειακών επιχειρήσεων» (1998).

**Κυθήριοι μεγαλοεπιχειρηματίες στην Ελλάδα
περίπου από το έτος 1900 μέχρι σήμερα**

Το άγονο έδαφος των Κυθήρων επέβαλλε στους Κυθήριους πρώτον να ξενι-

τευτούν τόσο στην υπόλοιπη Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό και δεύτερον να καλλιεργήσουν και να επιδείξουν την πνευματικότητά τους. Πέρα από τους αναρίθμητους επιστήμονες, γιατρούς, δικηγόρους, οικονομολόγους, μηχανικούς κλπ, η κυθηραϊκή οικογένεια έχει να επιδείξει και πλειάδα μικρών – μεσαίων και μεγάλων επιχειρηματιών που έγραψαν τις δικές τους ιστορίες. Ονόματα όμως Κασιμάτης, Δηλαβέρης, Μανολέσσος, Τριφύλλης, Αρώνης, Καστρίτσιος, Ράικος, Φατσέας, Τζάνες, Σουρής, Πρωτοψάλτης, Σούγιαννης, Μεγαλοοικονόμος, Κρίθαρης, Κανέλλης και άλλοι, είναι μεταξύ των σημαντικών επιχειρηματιών που είχαν ή έχουν δραστηριοποιηθεί στην Ελλάδα.

■ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Μ. ΤΑΜΗΣ

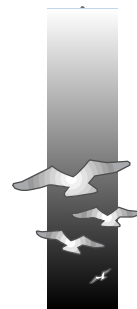
Καθηγητής Πανεπιστημίου La Trobe, Διευθυντής Εθνικού Κέντρου Ελληνικών Μελετών και Έρευνας (EKEME) Πανεπιστημίου La Trobe Αυστραλίας

Ο Αναστάσιος Μυρώδης Τάμης γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη, σπούδασε αρχαία ελληνική και νεοελληνική φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Μελβούρνης, δημοσιογραφία στο Βασιλικό Πολυτεχνείο Μελβούρνης, μεθοδολογία εκπαίδευσης στο Πανεπιστήμιο La Trobe και πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές κοινωνιογλωσσολογίας (M.A. και Ph.D.) στο Πανεπιστήμιο Μελβούρνης. Από το 1978, δίδαξε στα Πανεπιστήμια Melbourne, Monash και La Trobe και είναι ιδρυτικός Διευθυντής και Καθηγητής του Εθνικού Κέντρου Ελληνικών Μελετών και Έρευνας (EKEME) του Πανεπιστημίου La Trobe. Εξέδωσε 14 μονογραφίες και πάνω από 80 κεφάλαια και άρθρα σε περιοδικά και συλλογικές εργασίες με κύρια θέματά του την ιστορία της ελληνικής διασποράς και την κατάσταση της ελληνικής γλώσσας. Από το 1997 συμμετέχει ως επιστημονικός υπεύθυνος του Προγράμματος Παιδείας Ομογενών στην Ωκεανία. Τιμήθηκε με διακρίσεις στην Αυστραλία, Αμερική και Ευρώπη. Το 1994 τιμήθηκε με Βραβείο της Τάξης των Γραμμάτων της Ακαδημίας Αθηνών.

Κυθηραϊκή μετανάστευση, μετοικεσίες και ταυτότητα

Οι περισσότεροι συγγραφείς έσκυψαν στην ιστορία της ελληνικής διασποράς με γνώμονα τον εθνικισμό, το συναίσθημα και μία έντονη πανηγυρική διάσταση, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στα δεινά και τον κατατρεγμό που υπέστη ο Έλληνας μετανάστης. Οι συγγραφείς αυτοί απέκρυψαν συνειδητά ή ακούσια τις λιγότερο επαινετικές πλευρές της ιστορίας τους και βέβαια αγνόησαν τις σπουδαίες ενδοκοινοτικές δραστηριότητες που ανέπτυξαν.

Η κυθηραϊκή μετανάστευση, που έλαβε επιδημικές διαστάσεις στην Αυστραλία, κατά την περίοδο 1890-1950, ουσιαστικά δημιούργησε την κοινωνικο-οικονομική και πνευματική υποδομή του Ελληνισμού, καθόρισε τις παραμέτρους της οργάνωσης των κοινών των Ελλήνων, διαμόρφωσε τα κριτήρια των ελληνικών μετοικεσιών που ακολούθησαν, προκάλεσε, εν πολλοίς, την εκκλησιαστική πολιτική της Ορθόδοξης Ανατολικής Εκκλησίας, χάραξε την

πορεία της ελληνόγλωσσης παιδείας στη χώρα, ενθάρρυνε το ιδεολόγημα του κοινοτισμού στην Ομογένεια και ποδηγέτησε με τους ταγούς της τις προπολεμικές κοινότητες των Ελλήνων της Αυστραλίας. Ο ισχνός αριθμός και η διασπορά των Κυθηρίων σε αχανείς εκτάσεις, γέννησε αδύναμες συλλογικές εμφανίσεις, με εφήμερη ή διαρκώς μεταλλασσόμενη και αναστελλόμενη δράση, προσωρινές και φερέοικες εγκαταστάσεις, που ουσιαστικά αποφάσιζαν οι κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες της συγκεκριμένης περιοχής. Η ιστορία της κυθηραϊκής μετανάστευσης αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της εθνικής ιστορίας της Ελλάδος και της Αυστραλίας.

Η πληθώρα των εθνοτοπικών οργανισμών, από την άλλη, δυστυχώς καλλιέργησε την καχυποψία, τον αμοιβαίο ανταγωνισμό, το πείσμα, τη νοοτροπία του αυτοσχεδιασμού και της αυτοτροφοδότησης. Σε πολλές περιπτώσεις τα εθνοτοπικά σωματεία απομόνωνσαν τα μέλη τους από τους «ξένους» και απομάκρυναν τον Έλληνα από τον Έλληνα. Με την τάση αυτή συρρικνώθηκε η λειτουργία του πατριωτισμού στα όρια του εθνισμού, με κύριο χαρακτηριστικό τη διάκριση συγκεκριμένων τόπων σε ανώτερους και κατώτερους και τη διάθεση επιβολής των πρώτων στους δεύτερους. Κατά την προπολεμική περίοδο οι Έλληνες έποικοι της Αυστραλίας είχαν την τάση να εργάζονται, να κοιμούνται, να τρώγουν και να πίνουν σύμφωνα με την προέλευσή τους από συγκεκριμένα χωριά, συγκεκριμένες επαρχίες και συγκεκριμένους νομούς. Κάθε προσπάθεια τιθάσευσης του τοπικισμού χαρακτηριζόταν ως αντιλαϊκή από την πλειοψηφία των πρωτοπόρων μεταναστών στην Αυστραλία, ως κοσμοπολιτική αντίληψη που τραυμάτιζε τα ιδιαίτερα έθιμα και προσέβαλε την υπερηφάνεια, την αυτοπεποίθηση και το πνεύμα του συναγωνισμού το οποίο χαρακτήριζε το γένος των Ελλήνων.

■ ΡΩΣΣΕΤΟΣ ΦΑΚΙΟΛΑΣ

Ομότιμος Καθηγητής Οικονομικής Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου

Απόφοιτος ΑΣΟΕΕ (1956), Πανεπιστημίου Γλασκώβης (B.Litt. 1959) και Οικονομικής Σχολής Λονδίνου (Ph.D. 1961). Εργάστηκε ως ερευνητής και δίδαξε στη Μεγάλη Βρετανία, τις ΗΠΑ και την Ελλάδα. Υπήρξε επίσης εκπρόσωπος της Ελλάδας στο SOPEMI (1976-1979, 1991-1995) και το 1995-1996 διηύθυνε ένα πρόγραμμα TACIS της ΕΕ στη Δυτική Σιβηρία για την αναδιάρθρωση της ρωσικής οικονομίας. Από το 2003 διδάσκει το μάθημα «Ελληνισμός της Διασποράς» στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Οι κύριες δημοσιεύσεις του περιλαμβάνουν άρθρα και βιβλία για την απασχόληση στη σοβιετική βιομηχανία, την εφαρμοζόμενη τεχνολογία, τον εργατικό συνδικαλισμό, την κοινωνική ασφάλιση, τη μετανάστευση των Ελλήνων και την εγκατάσταση αλλοδαπών στην Ελλάδα.

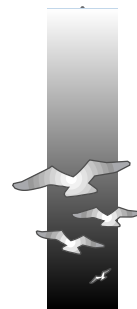
Μεταναστευτικές κινήσεις Ελλήνων από και προς τα Επτάνησα

Κατά τη μακρά διάρκεια της Βενετικής κυριαρχίας, η αποδημία των κατοίκων της Επτανήσου επηρεάστηκε από τις περιορισμένες ελευθερίες της μετακίνησης των χωρικών, που αποτελούσαν το 80-90% του συνολικού πληθυσμού. Οι περιορισμοί δεν ίσχυαν για τα ανώτερα κοινωνικά στρώματα και ιδιαίτερα για τα παιδιά τους που σπούδαζαν στην αλλοδαπή. Αυτό οδήγησε στη δημιουργία μιας μεγάλης ομάδας πολιτών με υψηλές μορφωτικές επιδόσεις που συνέβαλε σημαντικά στην κοινωνική και πολιτική πρόοδο της Επτανήσου και της υπόλοιπης Ελλάδας. Γύρω στα μέσα του 19ου αιώνα, την αποδημία και παλιννόστηση επηρέασαν κυρίως οι φυσικές καταστροφές στα Επτάνησα (ξηρασία, σεισμοί) και η φυλλοξήρα στους αμπελώνες της Γαλλίας. Μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, τη μαζική αποδημία από τα Επτάνησα τη δεκαετία 1960 διαδέχτηκε ευρεία παλιννόστηση, όπως συνέβη και στην υπόλοιπη Ελλάδα. Επρόκειτο κυρίως για οικονομική μετανάστευση. Υψηλό όμως ποσοστό των μεταναστών της δεύτερης γενιάς πραγματοποιούν αξιόλογες μορφωτικές επιδόσεις και γρήγορη επαγγελματική εξέλιξη με αποτέλεσμα να έχουν δημιουργηθεί αξιόλογες κοινότητες αποδήμων σε πολλές χώρες. Η εισήγηση θα εξετάσει αναλυτικά τις αιτίες για τις ευρείες διαχρονικές διακυμάνσεις στην αποδημία και την παλιννόστηση κατά χρονική περίοδο και κατηγορία πληθυσμού, τις επιδράσεις τους στις κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις στα Επτάνησα και τον ευρύτερο ελλαδικό χώρο και τα κύρια χαρακτηριστικά της διασποράς των Επτανησίων.

■ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ

Ερευνήτρια Κέντρου Ερεύνης Ελληνικής Λαογραφίας Ακαδημίας Αθηνών

Η Βασιλική Χρυσανθοπούλου είναι κάτοχος πτυχίου στην Ελληνική Φιλολογία από το Πανεπιστήμιο Αθηνών (1982) και Μεταπτυχιακού (M.Phil., 1984) καθώς και Διδακτορικού (D.Phil., 1993) στην Κοινωνική Ανθρωπολογία από το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης της Αγγλίας. Εργάζεται ως Ερευνήτρια στο Κέντρο Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, όπου ασχολείται με τους τομείς της ελληνικής διασποράς και των παροικιών. Η διδακτορική διατριβή της, με τίτλο *The Construction of Ethnic Identity among the Castellorizian Greeks of Perth, Australia* βασίζεται σε μακρόχρονη επιτόπια έρευνα και αποτελεί τη βάση του βιβλίου που ετοιμάζει, το οποίο θα εκδοθεί από τις εκδόσεις Berghahn Books κατά το προσεχές έτος. Μεταξύ 1996 και 2003 δίδαξε τα μαθήματα «Μετανάστευση Μειονοτήτων και Εθνοτική Ταυτότητα» και «Μετανάστευση και Διασπορά στο πλαίσιο των Παγκόσμιων Μετασχηματισμών», στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, στη Μυτιλήνη. Επίσης, από το 1998 διδάσκει τα μαθήματα Ανθρωπολογίας στο Πανεπιστήμιο La Verne, Athens Campus. Έχει συμμετάσχει σε πολλά συνέδρια στην Ελλάδα και διεθνώς

καθώς και σε σεμινάρια και έχει δημοσιεύσει στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα.

Ενδεικτικά στα δημοσιεύματά της περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- 'Gender, Work and Ethnic Ideology: Castellorizian Greeks in Perth, Australia', *The Greek Review of Social Research* 110 Α', 2003, 107-140 (Special Issue: *Gender and International Migration: Focus on Greece*), National Centre for Social Research.
- «Διαβατήρια όνειρα στην ελληνική μεταναστευτική εμπειρία», *Αρχαιολογία και Τέχνες* 80, Σεπτ. 2001, 29-39 (ειδικό αφιέρωμα στο Όνειρο στη Νεότερη Ελλάδα).
- «Το κακό μάτι στους Έλληνες της Αυστραλίας: Ταυτότητα, συνέχεια, νεωτερικότητα», *Αρχαιολογία και Τέχνες* 72, Σεπτ. 1999, 22-30 (ειδικό αφιέρωμα στη Μαγεία στη Νεότερη Ελλάδα).
- «Η Πασχαλινή κούνια του Καστελλορίζου: Κοινωνικές θεωρήσεις και προεκτάσεις», *Σύνδειπνον: Τόμος Αφιερωμένος στον Καθ. Δημ. Λουκάτο*, Ιωάννινα 1988, 307-331
- 'Odysseus Finds Home: The Castellorizian Greeks of Western Australia', *Early Days: Journal and Proceedings of the Royal Western Australian Historical Society* 9, 1986, 29-42
- «Οι Χατζήδαινες της Πέρθης», *Λαογραφία* 33, 1985, 129-154.

Από τα cafes της υπαίθρου στις ιστοσελίδες: Μια διαχρονική προσέγγιση της Κυθηραϊκής ταυτότητας στην Αυστραλία

Οι Κυθήριοι έχουν μια δραστήρια παρουσία 130 χρόνων στην Αυστραλία. Η ανακοίνωση αυτή βασίζεται πρωταρχικά σε εθνογραφικό υλικό συνεντεύξεων και επιτόπιας έρευνας που έλαβαν χώρα στην Καμπέρρα, στο Σύνδεϋ και στο Περθ τον Ιούλιο και τον Αύγουστο 2004. Επιχειρεί να παρουσιάσει τα στοιχεία που συνθέτουν την ταυτότητα των Κυθηρίων της Αυστραλίας στη διαχρονική της εξέλιξη. Συγκεκριμένα, θα αναφερθούμε στις αξίες και πρακτικές που χαρακτηρίζουν τους Κυθηρίους, καθώς και στον εθνοτικό τους μύθο και ιδεολογία, όπως προσδιορίζονται από παράγοντες όπως ο τόπος εγκατάστασης, η γενιά, το στάδιο στον κύκλο της ζωής, η τάξη και το φύλο. Διερευνώνται επίσης οι σύγχρονοι μηχανισμοί και οι στρατηγικές διατήρησης και μεταβίβασης της Κυθηραϊκής ταυτότητας, με ιδιαίτερη έμφαση στην ηλεκτρονική επικοινωνία των Κυθηρίων μέσα από τις ιστοσελίδες τους.

ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ

Δημοτικό Συμβούλιο

Δήμαρχος

Αρτέμιος Καλλίγερος, Στραπόδι, Κύθηρα 80 100, τηλ.: 27360-31 213 και 27360-31 168, e-mail: kythira@otenet.gr

Αντιδήμαρχος

Παναγιώτης Πρωτοψάλτης, Ποταμός, Κύθηρα 80 200, τηλ. 27360-33 380

Πρόεδρος Δημοτικού Συμβουλίου Κυθήρων

Γεώργιος Γάτσιος, Λογοθετιάνικα, Κύθηρα 80 200, τηλ. 27360- 33 211

Δημοτικοί Σύμβουλοι

Γεώργιος Λεοντοίνης, Βουλοδήμου 6-8, Πειραιάς 18536, τηλ: 210-4518279, 210-3688488-90, fax: 210-4518279, 210-3688489, και Κεραμωτό, Κύθηρα 80100, τηλ.: 27360-38 306, e-mail: gleon@primedu.uoa.gr

Εμμανουήλ Λουράντος, Λιβάδι, Κύθηρα 80 100, τηλ. 27360-31 014

Μάνος Τριφύλλης, Ποταμός, Κύθηρα 80 200, τηλ. 27360- 34 220

Ιωάννης Καραβουσάνος, Λιβάδι, Κύθηρα 80 100, τηλ. 27360-31 781

Κυριακή Χάρου, Χώρα, Κύθηρα 80 100, τηλ. 27360-31 231

Μιχαήλ Πρωτοψάλτης, Ποταμός, Κύθηρα 80 200, τηλ. 27360-33 150 & 33 313

Ειρήνη Βενέρη, Λιβάδι, Κύθηρα 80 100, τηλ. 27360-31 796

Αγγελική Κασιμάτη, Γερουλάνου 40, Άλιμος, Αττική 174 55, τηλ. 210-982 8232

Χαράλαμπος Σούγιαννης, Σανταρόζα 6, Νίκαια, Πειραιάς 184 54, τηλ. 210-496 2755

Λάζαρος Βέζος, Χώρα, Κύθηρα 80 100, τηλ. 27360-31 385

Κυριακή Ζάρπα-Τρίμμη, Ποταμός, Κύθηρα 80 200, τηλ. 27360-33 107

Γεώργιος Κομηνός, Ποταμός, Κύθηρα 80 200, τηλ. 27360-33 555

Σταυρούλα Φατσέα, Χώρα, Κύθηρα 80 100 τηλ.: 27360-31 148

Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Δήμου Κυθήρων

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (1999 – 2004)

1. Δημιουργία Μεταλλίου Δήμου Κυθήρων (1999)

Μετά από πρόταση του Δημοτικού Συμβούλου Καθηγητή κ. Γεωργίου Ν. Λεοντσίνη και ομόφωνη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του νεοϊδρυθέντος Δήμου Κυθήρων ανατέθηκε το έτος 1999 στον γλύπτη, Καθηγητή του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, Γεώργιο Καλακαλλά η δημιουργία μεταλλίου που θα σηματοδοτούσε την ιστορική αυτή στιγμή ίδρυσης του Δήμου Κυθήρων.

Λαμβάνοντας υπόψη νομίσματα, εμβλήματα, σφραγίδες και άλλα ιστορικά στοιχεία, που του εδόθησαν από την πρόεδρο Συμβουλευτικής Επιτροπής Καθηγήτρια κ. Αθανασία Γλυκοφρύδη-Λεοντσίνη, ο γνωστός γλύπτης προέβη στη δημιουργία μεταλλίου (χρυσού, αργυρού και χάλκινου), το οποίο στη μία του όψη απεικονίζει σύγχρονη γυναικεία μορφή, που συμβολίζει την Αφροδίτη με στοιχεία από αρχαία νομίσματα των Κυθήρων, και στην άλλη του όψη το περίγραμμα της νήσου των Κυθήρων με απεικόνιση του κάστρου της Χώρας, του γεφυριού του Λιβαδίου και της Μονής Μυρτιδίων.

Το πρώτο χρυσό μετάλλιο προσφέρθηκε από το Δήμαρχο Κυθήρων κ. Αρτέμιο Καλλίγερο στον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας Κωνσταντίνο Στεφανόπουλο κατά την επίσημη επίσκεψή του στα Κύθηρα την 21η Μαΐου 2000 με την ευκαιρία του εορτασμού της επετείου της Ένωσης της Επτανήσου (21 Μαΐου 1864) με τον κορμό του ανεξάρτητου τμήματος της ηπειρωτικής και νησιωτικής Ελλάδας.

2. Επιστημονική ημερίδα με θεματική «Διάδοση αποτελεσμάτων της εφαρμογής του Πειραματικού Προγράμματος για τη διδασκαλία της τοπικής ιστορίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση» (Χώρα Κυθήρων, 4 Σεπτεμβρίου 1999)

Οργανώθηκε, με τη στήριξη του Ελεύθερου Ανοικτού Πανεπιστημίου Δήμου Κυθήρων, από τον καθηγητή Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας και Διδακτικής της Ιστορίας κ. Γεώργιο Ν. Λεοντσίνη, Επιστημονικό Υπεύθυνο του Πειραματικού Προγράμματος Εφαρμογής της Διδασκαλίας της τοπικής ιστορίας στην πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, το οποίο τελούσε υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Τα Πρακτικά της Ημερίδας εκδόθηκαν από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και περιλαμβάνουν σχολική έρευνα για την τοπική ιστορία των Κυθήρων, που πραγματοποιήθηκε από τους μαθητές του Δημοτικού Σχολείου Ποταμού και τους δασκάλους Δημήτριο Λουράντο και Γεώργιο Μπαβέα.

3. Επιστημονική ημερίδα με θεματική «Αειφόρος ανάπτυξη και περιβαλλοντική αγωγή» (Χώρα Κυθήρων, 17 Ιουνίου 2000)

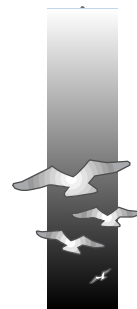
Οργανώθηκε σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Πειραιά και το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πειραιά. Η ημερίδα αυτή επιχείρησε να διασαφηνίσει τους όρους και τις προϋποθέσεις πραγμάτωσης της αειφόρου ανάπτυξης αλλά και τις σχέσεις που αυτή διατηρεί με τις αρχές, τις επιδιώξεις και τις μεθόδους περιβαλλοντικής αγωγής και εκπαίδευσης. Σήμερα η αειφόρος βιώσιμη ανάπτυξη και η οικο-περιβαλλοντική αγωγή αποτελούν τις βάσεις στήριξης ενός ισόρροπου οικο-αναπτυξιακού συστήματος, που εξασφαλίζει τη συνεχή χρήση των φυσικών πόρων καθώς και τη γενικότερη ποιότητα ζωής των κατοίκων μιας περιοχής, γι' αυτό και είναι σημαντική για την ελλογή ανάπτυξη του φυσικού και δομημένου χώρου αλλά και για τη διασφάλιση του φυσικού περιβάλλοντος.

4. Α' Διεθνές Συνέδριο Κυθηραϊκών Μελετών «Κύθηρα: Μύθος και πραγματικότητα» (Χώρα Κυθήρων, 20 - 24 Σεπτεμβρίου 2000)

Με την ευκαιρία συμπλήρωσης διακοσίων χρόνων από την ίδρυση της Επτανήσου Πολιτείας (1800-2000), το *Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Δήμου Κυθήρων*, σε συνεργασία με τον Τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών, την Εταιρεία Κυθηραϊκών Μελετών και την Ιόνιο Εταιρεία Λονδίνου, οργάνωσε το Α' Διεθνές Συνέδριο Κυθηραϊκών Μελετών με θέμα: «Κύθηρα: Μύθος και πραγματικότητα». Οι εργασίες του Συνεδρίου πραγματοποιήθηκαν σε τρεις διαφορετικές αίθουσες και έλαβαν μέρος με επιστημονικές ανακοινώσεις τους περισσότεροι από διακόσιοι σύνεδροι. Οι θεματικές του Συνεδρίου ήταν: α) Ο συμβολισμός των Κυθήρων (καλές τέχνες, γράμματα, πολιτισμός), β) Ιστορία, οικονομία και κοινωνία του χθες και του σήμερα, γ) Απεικόνιση και ερμηνεία του χώρου (αρχαιολογία, αρχιτεκτονική, περιβάλλον) και δ) Η γεωπολιτικο-οικονομική θέση του νησιού (η στρατηγική της ανάπτυξης, η αξιοποίηση των κυθηραϊκών πόρων). Τα πρακτικά του Συνεδρίου εκδόθηκαν σε πέντε καλαίσθητους τόμους το Σεπτέμβριο του 2003.

5. Ημερίδα με θεματική «Προσαρμογή στο ΕΥΡΩ. Φορολογικά, εμπορικά και άλλα ειδικά θέματα» (Χώρα Κυθήρων, 2 Ιουνίου 2001)

Το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πειραιά, το Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Πειραιά και το Επαγγελματικό Επιμελητήριο Πειραιά, υπό την αιγίδα του *Ελεύθερου Ανοικτού Πανεπιστημίου Δήμου Κυθήρων*, διοργάνωσαν εκδήλωση με σκοπό την έγκαιρη ενημέρωση και προετοιμασία των κατοίκων των Κυθήρων, και ιδιαίτερα των επαγγελματιών, για τις αλλαγές που προκύπτουν στην αγορά από την εισαγωγή του ΕΥΡΩ στη χώρα μας.

6. Πανελλήνιο Συνέδριο Κυθηραϊκών Μελετών «Εκκλησία, παιδεία - εκπαίδευση και πολιτισμός στα Κύθηρα (19ος – 20ός αι.)» (Χώρα Κυθήρων, 19 - 23 Σεπτεμβρίου 2001)

Το Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Δήμου Κυθήρων, σε συνεργασία με τον Τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών και το Μαράσλειο Διδασκαλείο Δημοτικής Εκπαίδευσης, οργάνωσε Πανελλήνιο Συνέδριο Κυθηραϊκών Μελετών με θέμα: «Εκκλησία, παιδεία-εκπαίδευση και πολιτισμός στα Κύθηρα (19ος – 20ός αι.)», στο πλαίσιο του οποίου συζητήθηκαν και θέματα σύγχρονου προβληματισμού. Έλαβαν μέρος με επιστημονικές ανακοινώσεις τους εβδομήντα έξι σύνεδροι. Οι θεματικές του Συνεδρίου ήταν: α) Εκκλησιαστική ιστορία των Κυθήρων, β) Ιστορία της κυθηραϊκής εκπαίδευσης, γ) Κοινωνία, οικονομία και πολιτισμός στα Κύθηρα, δ) Οικονομία και προβιομηχανική τεχνολογία στα Κύθηρα, ε) Απόδημος κυθηραϊκός ελληνισμός, στ) Ζητήματα σύγχρονης εκπαίδευσης και πολιτισμού και ζ) Σύγχρονα θέματα ιατρικής. Τα πρακτικά του Συνεδρίου εκδίδονται σε δύο καλαίσθητους τόμους (2004).

7. Παραγωγή ντοκιμαντέρ (2002) με θέμα: «Κύθηρα: Μύθος, ιστορία και πραγματικότητα».

Το ντοκιμαντέρ πραγματοποιήθηκε υπό την επιστημονική ευθύνη της Καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Αθηνών Αθανασίας Γλυκοφρύδη – Λεοντσίνη, σε σενάριο Γεωργίου Ν. Λεοντσίνη, κείμενα Λίτσας Κουνέλη και Κοσμά Μεγαλοκονόμου, σκηνοθεσία Κατερίνας Τσουρλάκη.

8. Πρώτη προβολή του ντοκιμαντέρ «Κύθηρα: Μύθος, ιστορία και πραγματικότητα» (Χώρα Κυθήρων, 22 Σεπτεμβρίου 2002)

Η προβολή του ντοκιμαντέρ πλαισιώθηκε από ειδική επιστημονική εκδήλωση με θεματική «Τα Κύθηρα στην 7η Τέχνη». Ομιλήτρια η Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Αθανασία Γλυκοφρύδη – Λεοντσίνη.

9. Επίσημη παρουσίαση των Πρακτικών του Α΄ Διεθνούς Συνεδρίου Κυθηραϊκών Μελετών με θεματική «Κύθηρα: Μύθος και πραγματικότητα» (Χώρα Κυθήρων, 19 Σεπτεμβρίου 2003)

Επιστημονική παρουσίαση, από ειδικούς μελετητές, των πέντε τόμων των Πρακτικών του Α΄ Διεθνούς Συνεδρίου Κυθηραϊκών Μελετών «Κύθηρα: Μύθος και πραγματικότητα».

10. Διήμερο Επιστημονικό Συμπόσιο με θεματική «Επιστημονική Έρευνα στα Κύθηρα» (Χώρα Κυθήρων, 20-21 Σεπτεμβρίου 2003)

Το Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Δήμου Κυθήρων και το Εργαστήριο Κοινωνικών Επιστημών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών διοργάνωσαν, με την ευκαιρία έκδοσης και παρουσίασης των πρακτικών του Α΄ Διεθνούς Συνεδρίου Κυθηραϊκών Μελετών που πραγματοποιήθηκε στα Κύθηρα (20-24 Σεπτεμβρίου 2000) και διοργανώθηκε από το Πανεπιστήμιο Αθηνών (Τομέας Ανθρωπιστικών Σπουδών) και το Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Δήμου Κυθήρων, Επιστημονικό Συμπόσιο, με θεματική «Επιστημονική Έρευνα στα Κύθηρα». Άξονες του Συμποσίου ήταν:

- α) Κριτική παρουσίαση της επιστημονικής έρευνας που έχει πραγματοποιηθεί ως σήμερα και έχει σχέση με τον κυθηραϊκό χώρο (διδασκοτικές διατριβές που έχουν ολοκληρωθεί ή βρίσκονται σε εξέλιξη, πρωτογενείς επιστημονικές εργασίες, μονογραφίες, προσωπογραφίες, αρχαιολογική, ιστορική και λαογραφική έρευνα στα Κύθηρα και Αντικύθηρα, μελέτη του περιβάλλοντος, παλαιοντολογία, σεισμολογική έρευνα και σεισμικός προγραμματισμός, πολιτική, οικονομία).
- β) Συνολική θεώρηση της επιστημονικής έρευνας και της κυθηραϊκής βιβλιογραφίας.
- γ) Ειδική αναφορά στην τοπική ιστορία και τη λαογραφία των Κυθήρων και των Αντικυθήρων.

Στόχος του Συμποσίου ήταν, παράλληλα με τη δημόσια παρουσίαση των πρακτικών του Α΄ Διεθνούς Συνεδρίου Κυθηραϊκών Μελετών, η συμβολή στη δημιουργία ενός *corpus* κυθηραϊκής βιβλιογραφίας και επιστημονικής έρευνας, το οποίο αποτελεί ένα *instrumentum studiorum* για κάθε ερευνητή και ενδιαφερόμενο. Οι εισηγήσεις του Συμποσίου θα δημοσιευθούν σε αυτοτελή έκδοση το έτος 2005.

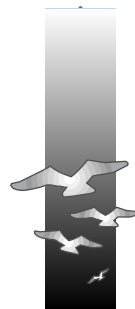
11. Πνευματικό Κέντρο Δήμου Κυθήρων (2002)

Ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία, με βιώσιμες βάσεις, του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Κυθήρων (2002), που θα εντάξει στις αρμοδιότητές του Δημοτικό Ιστορικό Αρχείο, Δημοτική Βιβλιοθήκη, Δημοτική Πινακοθήκη, Δημοτικό Ωδείο, Μουσείο Ιστορίας της Εκπαίδευσης και Λαογραφικό Μουσείο.

12. Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο με θεματική «Κυθηραϊκή Μετανάστευση: Ιστορική Διασπορά και Σύγχρονες Πληθυσμιακές Μετακινήσεις»

(Χώρα Κυθήρων, 16-19 Σεπτεμβρίου 2004)

Το Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Δήμου Κυθήρων, το Εργαστήριο Κοινωνικών Επιστημών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών και το Εθνικό Κέντρο Ελληνικών Μελετών και Έρευνας του Πανεπιστημίου La Trobe της Αυστραλίας διοργάνωσαν Διεθνές Επι-

στημονικό Συνέδριο, με θεματική «Κυθηραϊκή Μετανάστευση: Ιστορική Διασπορά και Σύγχρονες Πληθυσμιακές Μετακινήσεις». Αντικείμενο του συνεδρίου ήταν η παρουσίαση, μελέτη και ανάλυση της τριπλής υπόστασης των πληθυσμιακών μετακινήσεων από και προς τα Κύθηρα και Αντικύθηρα. Ειδικότερα, οι θεματικοί άξονες του Συνεδρίου ήταν:

- α) Παρουσίαση και ανάλυση της ιστορικής διασποράς των Κυθρίων στις υπερπόντιες χώρες, στο πλαίσιο της γενικότερης ελληνικής διασποράς (ιστορική διασπορά και μεταναστευτική διασπορά του 20ού αι.).
- β) Επισκόπηση της εσωτερικής μετανάστευσης από τα Κύθηρα προς άλλες περιοχές της Ελλάδας είτε για αναζήτηση καλύτερης ζωής είτε για σπουδές αλλά και της μετακίνησης ελληνικού πληθυσμού προς τα Κύθηρα για βραχεία ή μακρότερα χρονικά διαστήματα για οικονομικούς ή άλλους λόγους. Επίσης, έμφαση στην εποχική μετανάστευση Κυθρίων προς γειτονικές ή άλλες ελληνικές περιοχές για τις καλλιέργειες και τη συγκομιδή των καρπών στις περιοχές αυτές (18ος-19ος αι.).
- γ) Μελέτη των χαρακτηριστικών των αλλοδαπών (από την Ευρωπαϊκή Ένωση και άλλες χώρες) στα Κύθηρα, όπως καταγωγή, εκπαιδευτικό επίπεδο, ηλικία, φύλο, οικογενειακή κατάσταση, συνθήκες διαβίωσης, οικονομική δραστηριότητα, βαθμός ένταξης στον κοινωνικό ιστό του νησιού, εκπαίδευση των παιδιών και συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη του νησιού.

13. Επίσημη παρουσίαση των πρακτικών του Πανελληνίου Συνεδρίου Κυθηραϊκών Μελετών με θεματική «Εκκλησία, παιδεία – εκπαίδευση και πολιτισμός στα Κύθηρα», τόμοι 2 (Χώρα Κυθήρων, 2005)

Επιστημονική παρουσίαση από ειδικούς μελετητές των δύο τόμων των Πρακτικών του Πανελληνίου Συνεδρίου Κυθηραϊκών Μελετών «Εκκλησία, παιδεία, εκπαίδευση και πολιτισμός στα Κύθηρα». Η παρουσίαση προγραμματίζεται να πραγματοποιηθεί εντός του έτους 2005.

14. Εκπαιδευτικές και πολιτιστικές επισκέψεις και ανταλλαγές μαθητών με την κυθηραϊκή ομογένεια

Πραγματοποίηση εκπαιδευτικών και πολιτιστικών επισκέψεων και ανταλλαγών με κυθήριους μαθητές σχολείων της Ομογένειας της Πολιτείας της Καλιφόρνιας (2001-2002) με στόχο αυτές να συνεχιστούν αμοιβαίως. Οι δραστηριότητες αυτές υλοποιήθηκαν με πρωτοβουλία του Δήμου Κυθήρων σε συνεργασία με το Σχολικό Σύμβουλο εξωτερικού Δρ. Ιωάννη Μαυρομάτη.

15. Απονομή μεταλλίου του Δήμου Κυθήρων, Τιμητικού Διπλώματος και Αναμνηστικής Πλακέτας

- (α) Στον **Αρτέμιο Καλλίγερο**, Δήμαρχο Κυθήρων (Τιμητικό Δίπλωμα και

Αναμνηστική Πλακέτα από τον Πρόεδρο της Οργανωτικής Επιτροπής του Α' Διεθνούς Συνεδρίου Κυθηραϊκών Μελετών το έτος 2000) σε αναγνώριση της επιτυχημένης πολυετούς προσφοράς του στο Δημόσιο Τομέα και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

- (β) Στον **Θεόδωρο Εξαρχάκο**, Καθηγητή Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρόεδρο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (Τιμητικό Δίπλωμα και Αναμνηστική Πλακέτα από τον Πρόεδρο της Οργανωτικής Επιτροπής του Α' Διεθνούς Συνεδρίου Κυθηραϊκών Μελετών το έτος 2000), σε αναγνώριση της μεγάλης προσφοράς του στην εκπαίδευση των νέων των Κυθήρων και για τη δυναμική παρουσία του στην ελληνική παιδεία.
- (γ) Στον **Δημήτριο Κόμη**, Πρόεδρο της Εταιρείας Κυθηραϊκών Μελετών (Τιμητικό Δίπλωμα και Αναμνηστική Πλακέτα από τον Πρόεδρο της Οργανωτικής Επιτροπής του Α' Διεθνούς Συνεδρίου Κυθηραϊκών Μελετών το έτος 2000), σε αναγνώριση της πολυετούς προσφοράς του στην κοινωνία και τον πολιτισμό των Κυθήρων.
- (δ) Στον **Ιωάννη Σακελλαράκη**, Καθηγητή Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης (Μετάλλιο από το Δήμαρχο Κυθήρων και Τιμητικό Δίπλωμα από τον Πρόεδρο της Οργανωτικής Επιτροπής του Συμποσίου «Επιστημονική Έρευνα στα Κύθηρα», το έτος 2003), σε αναγνώριση της προσφοράς του στην αρχαιολογική έρευνα και κατεξοχήν στα Κύθηρα.
- (ε) Στην **Έφη Σαπουνά - Σακελλαράκη**, Δρα Αρχαιολογίας (Μετάλλιο από το Δήμαρχο Κυθήρων και Τιμητικό Δίπλωμα από τον Πρόεδρο της Οργανωτικής Επιτροπής του Συμποσίου «Επιστημονική Έρευνα στα Κύθηρα», το έτος 2003), για την πλούσια αρχαιολογική και υπηρεσιακή της δράση και για τη συμβολή της στη μελέτη των σπουδαίων κυθηραϊκών αποκτημάτων.
- (ζ) Στον **Άδωνι Κύρου**, Δημοσιογράφο, αρχαιόφιλο ερευνητή των βραχονησίδων και των κορυφών του Αιγαίου, πρώτον ευρετή πολλών και ιδίως του Αγίου Γεωργίου στο Βουνό των Κυθήρων (Μετάλλιο από το Δήμαρχο Κυθήρων και Τιμητικό Δίπλωμα από τον Πρόεδρο της Οργανωτικής Επιτροπής του Συμποσίου «Επιστημονική Έρευνα στα Κύθηρα», το έτος 2003)
- (η) Στον **Νικόλαο Π. Λεοντσίνη**, διεθνούς φήμης μουσικό (Μετάλλιο από το Δήμαρχο Κυθήρων και Τιμητικό Δίπλωμα και Αναμνηστική Πλακέτα από τον Πρόεδρο της Οργανωτικής Επιτροπής του Συνεδρίου «Κυθηραϊκή Μετανάστευση: Ιστορική Διασπορά και Σύγχρονες Πληθυσμιακές Μετακινήσεις», το έτος 2004), για την κοινωνική και πολιτιστική του προσφορά στην Ελληνική Ομογένεια, στα Κύθηρα, στον ελλαδικό χώρο γενικότερα και κυρίως για τις ιδιαίτερες ευεργεσίες του στο γενέθλιο τόπο του, το χωριό Κεραμωτό των Κυθήρων.

16. Ομιλίες, διαλέξεις, παρουσιάσεις βιβλίων, πρακτικών συνεδρίων και άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Επιστημονική Επιτροπή

Αθανασία Γλυκοφρύδη - Λεοντοίνη, Καθηγήτρια Φιλοσοφίας Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών (Πρόεδρος).

Νικόλαος Π. Γλυτσός, Ερευνητής Α΄ Βαθμίδας Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ).

Γεώργιος Ν. Λεοντοίνης, Καθηγητής Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας και Διδακτικής της Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ηλίας Μαρσέλος, Οικονομολόγος Μ. Α., Διευθυντής Δημοσίων και Διεθνών Σχέσεων Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ιωάννης Πετρόχειλος, Επίκ. Καθηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Αναστάσιος Σούγιαννης, Επίκ. Καθηγητής Χρηματοοικονομικής Διοίκησης του Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Αλέξανδρος Στρατηγός, Επίκ. Καθηγητής Δερματολογίας-Αφροδισιολογίας Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών – Νοσοκομείο «Ανδρέας Συγγρός».

Άννα Ταμπάκη, Καθηγήτρια Θεατρολογίας και Ιστορίας των Ιδεών Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών.

Τοπική Επιτροπή Επιστημόνων

π. Παναγιώτης Μεγαλοκονόμος, Αρχιερατικός Επίτροπος Ιεράς Μητροπόλεως Κυθήρων.

Νίκος Βάρδας, Προϊστάμενος Αρχαιολογικής Υπηρεσίας Κυθήρων.

Ειρήνη Βενέρη, Δημοτική Σύμβουλος του Δήμου Κυθήρων, Διπλωματούχος του Queensland University of Technology (Brisbane-Australia).

Μεταξία Γεωργοπούλου, Εκδότρια, πτυχιούχος Πολιτικών Επιστημών Πανεπιστημίου Μελβούρνης.

Δημήτρης Λεβέντης, Χημικός, Καθηγητής Γυμνασίου Κυθήρων.

Γεώργιος Λουράντος, Θεολόγος, Γραμματέας Εγχωρίου Περιουσίας Κυθήρων.

π. Πέτρος Μαριάτος, Ιατρός Παθολόγος.

Καλυψώ Μιχαλακάκη, Εκπαιδευτικός, κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην Ιστορία (Μ.Α.), Υπ. Διδάκτωρ Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών.

Μάνος Τριφύλλης, Φαρμακοποιός, Δημοτικός Σύμβουλος Κυθήρων.

Ελένη Χάρου, Φιλολόγος-Ιστορικό Αρχείο Κυθήρων.